

Szigorúan törvényes drogok.....	1
Környezetvédelem.... a környezetiünk, a természet, vagy önmagunk védelmezése?	4
Döntéshozatal pisilés előtt: kiosztották az idei Bolond Nobel-díjakat.....	6
Kiosztották a 2011. évi Ig Nobel díjakat.....	7
Pénzfegyverkezés.....	8
Közeleg a kínai összeomlás.....	9
Lassú a fénysebesség a tőzsdén.....	10
A Nap aktivitása határozza meg, milyen hideg telünk lesz.....	10
Mi a baj a méhekkal?	13
Darázsfaszkek 27.....	15
E-mail.....	16
Nem árt, de nem biztos, hogy használ néhány slukk oxigén	16
IARPA: Pszichohistória vagy totális információ felügyelet?.....	18

Szigorúan törvényes drogok

A Heti Válasz bemutatja: új kábítószer-liberalizáció

Élő Anita- itthon@hetivalasz.hu 2011.09.29. - 08:30

Európa drogdepójává válhatunk, ha a parlament nem módosítja mielőbb a büntető törvénykönyvet. A Biszku-film alkotói ezúttal a bódulatmarketing és a kábítószerelés új útjairól forgattak. A Becsengetünk és elfutunk új epizódja csütörtöktől elérhető a Heti Válasz webtévéjén.

- A múlt héten rendelttem - terít ki az asztalra három kábítószeres zacskót Ujváry István kémikus, drogszakértő, és mesélni kezdi, melyik pszichoaktív anyagnak milyen a hatása. Nem kell attól tartanunk, hogy kommandósok törnek ránk az ajtót, noha a szerek akár pusztítóbbak is lehetnek az egészségre, mint a klasszikus drogok. Ám rendelkezhetünk belőle egy tonnát, grammnyi csomagokba porciózhatnánk a garázsban, internetes honlapon forgalmazhatnánk, újságban hirdethetnénk, kiszállíthatnánk partikra - nem történe semmi. Ha a hatóságok mégis felfigyelnének ránk, a rendőrnek vissza kellene adnia a kis csomagokat, és elnézést kellene kérnie a zaklatásért. Még akkor is, ha a szer hatása a heroinéval vetekedne.

Törvényre szabott szerek

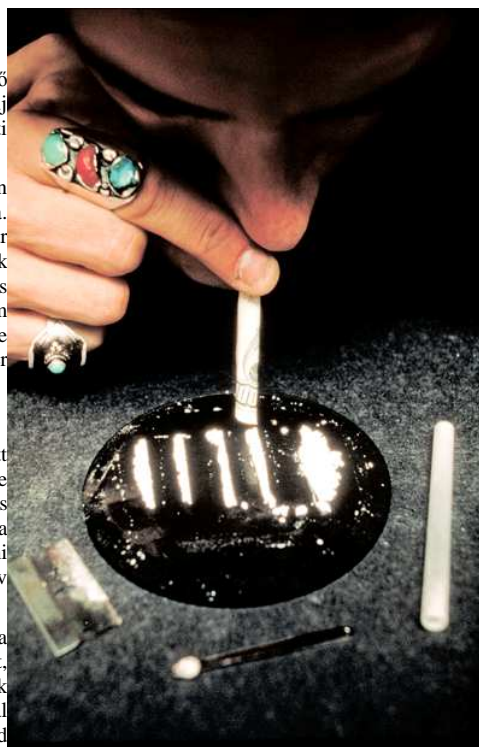
Mindez jól mutatja, milyen átalakulás történt az elmúlt években. Az úgynevezett dizájn drogok tíz éve jelentek meg nagyobb számban, de súlyuk csak három-négy éve vált olyan jelentőssé, hogy immár a "klasszikus" kábítószeres fogyasztását is befolyásolják. A bűnözők felismerték, hogy a "rég" szerekkel milyen sok a macera, a marihuánánál és a heroinnál növényekkel kell vacakolni, bujkálni a hatóságok elől, ami megdrágítja a terméket. Így új anyagokat vetettek be, amelyek a büntető törvénykönyv szerint nem számítanak tiltottnak.

Ujváry István "a törvényesre tervezett drogok" két korszakát különíti el: az elsőben a kereskedők a "gyógyszergyártás hulladékait" használták, vagyis olyan molekulákat, amelyekből nem lett gyógyszer, mert ártalmasnak bizonyultak. A drogkereskedőknek immár fehérköpenyesekre is szükségük van, olyan egyetemi szintű kémia tudással rendelkező emberekre, akik a szakirodalmat bújva kutatják fel a molekulákat, majd "feltámasztják" őket. Ha hatásuk hasonlít valamely drogéra, felveszik a kapcsolatot egy ázsiai gyártóval, és olcsón, nagy tételben legyártatják. A művelethez nem kell Pekingbe utazni, és kínaiul sem kell tudni. A kémikus szavait ellenőrizendő két perc alatt mi is regisztráltunk egy globális ipari honlapon, és máris válogathattunk tucatnyi kínai (vagy indiai) vegyi üzem kínálatából. Az anyagot azután nem bőrönd mélyén vagy emberi gyomorban becsempészve kell Európába juttatni, mint a kemény drogoknál, hanem legális úton, vámoltatva. Mindez megúszható néhány százezer forintos indulótőkével, csak egy milligramm pontosságú mérlegre, simítózáras zacskókra és egy honlap elindítására van szükség. Az erkölcsi felelősséget leszámítva az egyetlen kockázat, ha túl sokan kattannak rá a szerre, amire a hatóságok is felfigyelnek. Ilyenkor működésbe lendül a klasszikus drogokra berendezkedett tiltógépezet. A törvényhozás azonban ma is olyan lomha, mint amikor tízesztendőként kellett egy új szintetikus kábítószer megjelenésére számítani. Böven van idő kifuttatni a készleteket és átállni egy újra - vagy éppen még legálisán beszállítani belőle, és megszervezni az illegális elosztást.

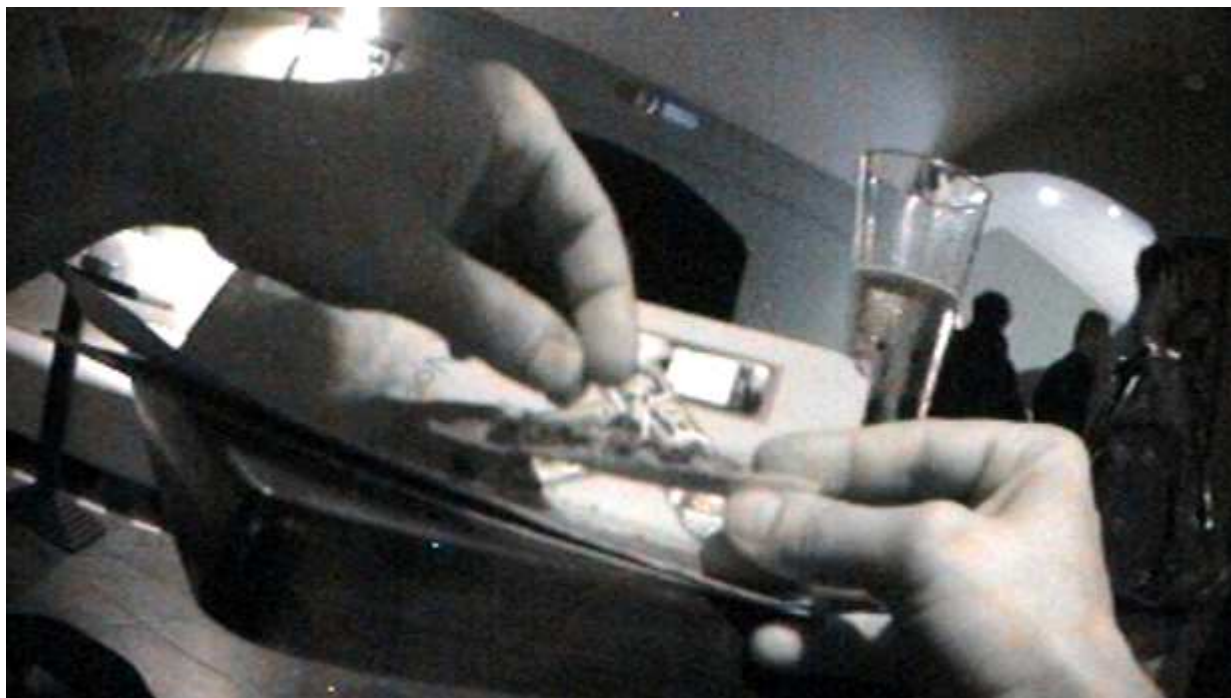
Drogdepóvá válunk

Itt értünk el a dizájn drogok második korszakába, amikor már nem gyógyszeripari hulladékok képleteit használják - az erre alkalmasak elfogytak -, hanem a "legális" bűnözők maguk állítanak elő új szereket. Az új molekulák képlete gyakran egyetlen atomnyival tér el a tiltólistára helyezettől, de ennyi elég is ahhoz, hogy ez más anyagnak minősüljön.

Itt jön a képbe Magyarország és Kelet-Európa. A fogyasztókhoz grammnyi csomagokban érkezik meg a narkotikum, ezeket a határok nélküli Európában a tiltás ellenére is könnyű célba juttatni - fel kell adni postán. Ám az Ázsiából érkező hordónyi mennyiségeket nem olyan könnyű elrejtetni a hatóságok elől. Ha azonban egy uniós ország lemarad a tiltási folyamatban, akkor ott a szer tovább lesz legális, mint másutt, ezért

Európa összes kereskedője oda rendeli meg az anyagot. A lomha törvénykezésszerű ország pedig könnyen azon veheti észre magát, hogy egész Európa drogdepójává vált.

Magyarországnak most ettől kell tartania, mert évekkel a folyamat tömegessé válása után sem született még meg az a jogi megoldás, amellyel kezelni tudnánk a dizájn drogok terjedését. Most éppen az új büntető törvénykönyv tervezett megszületése a késlekedés oka. Az új kódex viszont legjobb esetben is csak 2013. január 1-jén lép hatályba, vagyis ezután lehetne "rabosítani" a dizájnerek forgalmazóit. Márpedig óriási a pörgés: 2005-ben és 2006-ban évente még csak hét-nyolc új drogot regisztráltak az unióban, tavaly viszont már 41-et. A robbanásszerű növekedés oka, hogy az új narkókkal nem extraprofitot lehet termelni, hanem az extra extráját. Tistván László, a Fact Alkalmazott Társadalomtudományi Kutatások Intézete szociológusának idén februári gyűjtése szerint Ázsiában az egyik divatos szerből egy kilogrammot 5500 fontért (kétfélmillió forintért) lehetett beszerezni. Grammonkénti továbbértékesítésnél viszont 95-115 ezer fontot (32-39 millió forintot) lehetett kapni érte.

Fogyasztót gyártani

A terjesztés legfőbb akadályának az látszik, hogy nincs annyi drogos, akit el lehetne látni az újfajta mákonnyal. Ha pedig nincs kereslet, teremteni kell. A kutatók 2007-ben és idén is felmérték, hogy a 10. osztályos tanulók közül hányan fogyasztottak legalább egyszer kábítószer. Elekes Zsuzsanna, az ESPAD (Európai iskolavizsgálat a fiatalok alkohol- és egyéb drogfogyasztási szokásairól) magyar kutatásának vezetője az előzetes eredmények alapján arról tájékoztat, hogy 31-ről 38 százalékra nőtt a droghasználati célú szerfogyasztás. A 2006-ban még ismeretlen mefedront például 12 százalék próbálta ki. (Az italozáshoz mérten még így is kisebb gondot okoz a kábítószerfogyasztás: a megkérdezett 16 évesek 13 százaléka szívott füvet, és 31 százalékuk számolt be lerészegedésről a felmérés előtti hónapban. A gyerekek zöme társasági drogfogyasztó, a túladagolásban meghaltak többsége viszont valódi függő lehetett, 2009-ben 28 áldozatot követelt a heroin, az új szerek használatába hárman haltak bele.)

A bódulatmarketing után az internet, az egyik legfontosabb üzenet, hogy "legális" termékről van szó, a honlapok címe is utal erre ("legal dealers"). Tistván László februári előadásának azonban az volt a legmeghökkenőbb részlete, hogy a drogszektor az internetes keresőprogramokon fizetett hirdetések ad fel, videókat helyez el a YouTube-on, és a kereskedők még ügyfélszolgálatot is üzemeltetnek. Gyakran erotikusnak álcázott oldalakon kínálják a szereket, hogy azok is idetérjenek, akik sosem írnák be a keresőbe a drog szót. Lehet csekken vagy átutalással fizetni. A házhoz szállítás pedig olyan gyors, akár a pizzázé - ahogy Téglásy Kristóf, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium ifjúsági főosztályának vezetője a veszélyeket érzékeltetve meséli: előfordul, hogy valaki a bulira indulva megrendeli a szert, s mire a parti helyszínére ér, már várja a futár.

Ám egy ponton mégiscsak különbözik ez a normál kereskedelemtől. Ha valaki tévét rendel a neten, akkor televíziót szállítanak ki neki. Itt viszont gyakorta fürdősóként, porszívó-illatosítóként vagy növényi tápszerként hirdetik a pszichoaktív anyagokat. A vevő és az előadó összekacsint, a használati utasításból pedig a kívülről állónak is egyértelművé válik, miről van szó: miért kellene például egy igazi fürdősóra sokat inni?

A drogokat kipróbálók aránya a fővárosi 10. osztályosok körében

Ahány korosztályt céloznak meg, annyiféle a csomagolás. A csilivili kék pillangós kiszereléssel például a nyolc-tíz éves kislányokat szeretnék megnyerni, a fiatal férfiaknak szánt drogon kigyúrt felsőtest képe szerepel. Ám még azok sem lehetnek biztosak benne, hogy azt kapják, akik klasszikus szert, például ecstasyt vennének, valószínűbb, hogy egy új - jóval olcsóbb, de legális - "kábitószerpótlót" rejt a csomagolás.

- Világméretű gyógyszerkísérlet folyik élesben - mondja Csákó Ibolya, az Országos Rendőr-főkapitányság bünyügyi főosztályának kiemelt főreferense. Az új szerek hatását senki sem ismeri, a szerek fogyasztóin próbálják ki őket. Lehet, hogy jó néhány dizájner változatnak kisebb az egészségkárosító hatása, Koós Tamás, az Országos Addiktológiai Centrum szakértője viszont azt említi, hogy tavaly a heroinisták egy része is átállt az idén januárig még legális mepredronra (népszerű nevén: katira), amely intravénásan adva még a heroinnál is nagyobb rombolást vitt végbe. Csontsovánnyá aszott a testük, és annyira agresszívvá váltak, hogy drogfüggő társaikat sem tudták elviselni.

Kényszerűségből egy kvázi kábítószer-liberalizációt élünk át, és a társadalom a saját bőrén tapasztalhatja meg, milyen az, amikor kábító hatású szereket nem tilos fogyasztani: csökkennek az árak, a modern marketing pedig olyanokban is szükségletet kelt, akik egyébként sosem jutnának el a kipróbálásig. A megelőzésben és a bűnüldözésben dolgozók ma már "régi szép időkkel" gondolnak a dizájnerrek előtti korszakra. Például a régi szerekről vérvétellel meg lehet állapítani, hogy hatásuk alatt vezetett-e a balesetet okozó. Az újaknál ilyenről nem is álmodhatunk, így csak tanúkkal lehet igazolni, hogy bódulat hatása alatt állt a sofőr.

Senki sem számíthat arra, hogy a bűnüldözés megoldja majd a drogproblémát; most tényleg a családra, a megelőzésre került a hangsúly, és arra, hogy milyen társaságba keveredik egy fiatal. "Nehéz azt mondani, hogy óvakodj a szokatlan dolgoktól" - érzékelteti Koós Tamás a nehézségeket, hiszen a fiatalok életkori sajátosságként keresik a kockázatokat. Vandlík Erika pszichiáter, az addiktológiai centrum vezetője szerint azt kell megérteni, miért megy valaki bele egy drogos helyzetbe. Valóban ciki-e, hogy nem vagyunk mindig boldogok, és nincs kedvünk minden hétfőgőn szórakozni, s rendben van-e, ha ilyenkor a jókedvet, energiát pszichoaktív szerekből merítjük? A megelőzési szakemberek szerint legjobb védelem a közvetlen környezet mintája, ha a szülők a maguk drogait (alkohol, cigaretta, kávé) csak mértéktelenül fogyasztják, a barátaik körében pedig nem sikk a tudatmódosítók fogyasztása. Ám még így is jelentős a kihívás, hiszen a szer "tök legális", "zsír biztonságos" és "boltban is kapható".

Jogi típródás

A háttérben gözerővel folyik a jogalkotási munka. A megoldás egyszerű volna: nem kellene bevárni az új Btk.-t, villámgyorsan módosítani kellene a régit. Nem az új szerek nevét kellene a tiltólistára venni, hanem a molekula egész alapvázát. Az új büntető törvénykönyv születése miatti módosítási moratóriumot már csak azért sem lehet kifogásként értékelni, mert az alaptörvény kidolgozása idején is folyamatosan módosították a régit. Nem tűnik komoly ellenérvnek az sem, hogy a javaslat elbukna egy alkotmányossági próbán pusztán azért, mert a testület évekkal ezelőtt a teljesítményfokozók teljes tiltását nem tartotta megfelelőnek.

A depószerp szégyenpadra ülteti Magyarországot, és a helyzet a magyar fiatalok számára is életveszélyes. Téglásy Kristóf szavaiból az tűnik ki, hogy köztes megoldás születethet. A főosztályvezető szerint egyrészt módosítják a Btk. kábítószerlistáját, és néhány hónapon belül felteszik rá nyolc nagy karriert befutó szer nevét, melyeknek forgalmazása és fogyasztása is bűncselekménnyé minősülne. Emellett egy szabálysértési listát is létrehoznának, amelyen a "molekulacsalladók" szereplnének. Így az anyagot a hatóságok lefoglalhatnák, és pénzbüntetést szabhatnak ki a terjesztőkre.

- Vidd ezt, ennek olyan a hatása, mint az LSD-é - mondják a nagykorúti droggereskedésben a Heti Válasz riportereinek, akik rejtett kamerával veszik fel a jelenetet a Becsengetünk és elfutunk sorozat számára. Pedig felesleges rejtőzködniük: a beszélgetés szigorúan törvényes keretek között zajlik.

Mi a kábítószer?

Kábítószernek nevezünk minden nem gyógyító céllal felhasznált pszichoaktív anyagot. Jogilag nem pontos a szóhasználatunk, mivel ezen szerek egy része legális.

Klasszikus drogok

- törvénytelenek

- ismert a hatásmechanizmusuk
- létezik ellenanyaguk
- gyorsstesttel kimutathatók

Dizájnerdrogok

- (még) legálisak
- élesben folyik a kipróbálásuk
- nincs ellenanyaguk
- sem gyorsstesttel, sem vérvizsgálattal nem mutathatók ki

Egy kínos epizód

1991-ben Magyarország már kellemetlen helyzetbe került egy törvényhozási hiba miatt. Egy nyugtató nevét ugyanis a Magyar Közlönyben tévesen rövidítették MDE-re, vagyis egy kábítószer-hatású készítmény nevére. A BorsodChem erre hivatkozva kapott gyártási engedélyt és látta el áruval a holland drogkereskedőket.

Környezetvédelem.... a környezetünk, a természet, vagy önmagunk védelmezése?

Mottó: "Nem a Föld sérülékeny, hanem mi magunk. A Természet az általunk előidézetteknek sokkal nagyobb katasztrófákat is átvészelt már. A tevékenységünkkel nem pusztíthatjuk el a természetet, de magunkat annál inkább."

James Lovelock

A kezdetek...

A Föld, kialakulása óta katasztrófák egész sorát élte át. A legrégebbinek tartott kőzetek is tartalmaznak szerves eredetű szenet, vagyis az Élet a Föld történetének legkorábbi szakaszában is jelen volt. Talán az első nagy környezeti katasztrófa lehetett az oxigén megjelenése a légkörben. Ez azt eredményezte, hogy az addig legelterjedtebb élőlények (növények? állatok?) kipusztultak, vagy visszaszorultak egy-egy szűk élettérbe, pl. a vulkánok területére. A legérdekesebb azonban, hogy valószínűleg ezen élőlények élettevékenysége, úgy is mondhatnánk, "hulladéktermelése" vezetett oda, hogy a légkör összetétele megváltozott. A Föld kőzeteit megvizsgálva, azt is lehet biztosan állítani, hogy a széndioxid mennyisége a légkörben korábban nagyobb volt, mint manapság. Ezt tanúsítják a mészkőhegységek, de a kőszéntelepek is, mivel a buja növényzet (amiből a kőszén keletkezett) a széndioxid nagyobb koncentrációját feltételezi.

Másik, szélesebb körben ismeretes katasztrófa volt a dinoszauruszok kipusztulását eredményező aszteroida (kisbolygó) ütközése a Földdel. Mostanában azt is mondják, ilyen ütközés korábban is, később is lehetett, ami egy-egy nagyobb környezeti katasztrófát idézett elő. Az viszont biztos, hogy a Természet túlélte ezeket, amit az ősmaradványok (fossziliák) és a jelenleg is élő bolygó tanúsít.

Környezeti katasztrófák tehát az Ember megjelenése előtt is voltak, sőt, azt mondhatnánk, maga az Ember megjelenése egy ilyen katasztrófa következtében vált lehetővé.....? Az Ember minden tevékenysége a környezete erőforrásainak használatával és hulladékok termelésével jár. Érthetően: az ember a környezetében talált anyagok felhasználásával saját életét tartja fenn, de ennek során hulladékot is termel. Az archeológusok (régészek) számára egy-egy ilyen "szemétdomb" valóságos aranybánya.

Az ember és környezete...

Hogyan befolyásolta az Ember a környezetét? A kőkori ember "harmóniában?" élt a természettel. A kérdőjelet azért teszem ki, mert már ez sem teljesen igaz. Európa keleti részén, a sztyeppéken élő neandervölgyi ember nagymértékben felelős a mamutok kipusztulásáért, de pl. a mai ember, a Homo Sapiens a neandervölgyi ember kipusztulásáért. Nem is változott olyan sokat a helyzet, igaz? Amerikában vagy Afrikában, Ausztráliában mi is kipusztítottunk néhány Embert (indiánokat, afrikai törzseket, maorikat, ausztrál őslakókat), még környezeti katasztrófa sem kellett hozzá.

A legnagyobb környezetszennyezés ólommal Skandináviában, a történelem előtti korban történt, a mai napig kimutatható. De a görög szigetek kopársága vagy a Dolomitok sívársága a mai Horvátországban sem a természet kegyetlensége, mert az Ember pusztította le a növényzetet és tette élhetetlenné a saját környezetét. Ne is említjük Csernobilt Ukrajnában, vagy az Aral-tó esetét Oroszországban, a préri helyzetét Amerikában, a Szahara növekedését Afrikában, Budapest és a többi nagyváros problémáit.

És mégis: van Élet a Földön...

A népesség növekedésével azonban egyre szűkebb (élet)hely marad az egyes ember számára. Ha nem vigyázunk, olyanok leszünk, mint a disznóólban élő állatok: kosokban, pizokban, saját ürülékünkben leszünk kénytelenek élni (amire van példa már ma is, sajnos). Életünk fenntartásához használnunk kell a környezet elemeit: vizet, levegőt, földet (terményeinek közreműködésével), és hulladékot termelünk. Ha a környezet elemei közül valamelyiknek a minősége nem felel meg a használatra, baj van: vagy átalakulunk, (evolúció...) vagy olyan állapotba kell hoznunk, hogy használni tudjuk. Mindkét módszer létezik: egy észak-amerikai átlagember számára az ázsiai víz halálos méreg, az ázsiai környezet "élhetetlen" = az ázsiai ember átalakult. Ha az amerikai átlagember használni akarja az ázsiai vizet, meg kell tisztítani, fertőtleníteni, stb. = átalakítja olyanná, hogy használhassa. De ugyanezt az átalakulást jelzik a fejlett országokban terjedő allergiás betegségek is...

Napjainkban...

A környezetszennyezés összetettségét jellemezném azzal, hogy pl. milyen céllal történik? Ha valaki "csak" élni és megélni akar, vagyis a saját élete fenntartása céljából használja a környezet elemeit, ételt, lakást, ruházatot készít, fűtés, ételkészítés céljából rak tüzet, terményeket termel saját és környezete számára, ezért irtja a bozótot, kultúrtáját csinál a környezetéből, az abszolúte természetes dolog?! Élete fenntartása az elérendő cél. Ez a tevékenység is veszélyes, leginkább azért, mert egyre többen vannak ugyanabban az életterben. A korábbi évezredek során a legnagyobb környezeti katasztrófák közvetlen oka volt ez a tevékenység.

De a mai "civilizált" ember azért használja a környezet elemeit, hogy legyen új mobiltelefonja, sok szabadideje, új autója, amivel szórakozni, "pihenni", utazni akar, repülőket használ, csak hogy egy eladási/vételi tranzakciót megbeszéljen, meglátogasson egy kiállítást, vagy éppen darabonként egymillió dollár értékben bombákat dobáljon Belgrádra, vagy a sivatagra....

Ennek semmi értelme.

Az ember éppen az állítólag "élhetetlenül" (el)szennyezett környezetben fordul elő a legnagyobb számban. (Afrika, Ázsia egyes területei, India, stb.) A "tisztá" környezetben egyre kevesebb "civilizált" ember él, a természet erőforrásainak egyre nagyobb hányadát felhasználva. Közöttük is jellemző viszont, hogy a régiókn belül "nem tisztá" környezetű nagyvárosokat népesítik be a legnagyobb számban.

A biotechnológia fejlesztésének célja tápértékben egyre kisebb értékű, de nagy hozamú termények kifejlesztése, a természetes kiválasztódás ellenében életképtelen emberek életének megmentése, meddő házaspárok, homoszexuális párok ember-utódainak létrehozása, ami a "civilizált" ember saját önzésének legkirívóbb példája. Ezzel a tevékenységével ugyanis nemcsak a környezetet rombolja, közvetlen igényein felüli használatával, de önmagát is kizárja a még élhető természeti környezetből, mert függővé válik azokról a szükségletektől és körülményektől, amiket mesterségesen létrehozott. A nagyapám még meg tudta fogni a fácánt, el is készítette az erdőben, az unokám viszont úgy gondolja, a csirkét a Tesco-ban kell megfogni, és sütve van. A hollandok, angolok, a "civilizált" emberek tüntetéseket szerveznek az állatok levágása ellen, de azt nem akarják tudni, hogy a hús, amit megesznek, tele van antibiotikummal, prionokkal, tartósítószerrel és egyéb, immunrendszert romboló anyagokkal.

Mi a megoldás? Nem tudok ajánlani jobbat, mint azt, hogy NE használjunk főlegesen „civilizált dolgokat”, mesterséges ételeket, és NE a DIVAT legyen az Isten.

Az biztos, hogy a természeti erőforrásokat nem kellene a mind újabb, mesterségesen gerjesztett "igények" kielégítésére használni. Ne felejtjük el az eredeti célt, vagyis az ember emberi életének fenntartását, a természetben való fennmaradásunkat. Mert a vége az lesz, hogy kizárjuk magunkat az életből.

A hulladékok termelése a fejlett országokban (nálunk is) soha nem látott mértékben növekedett, pl. a csomagolóanyagok kiterjedt használata miatt. De ettől eltekintve is sok hulladék képződik.

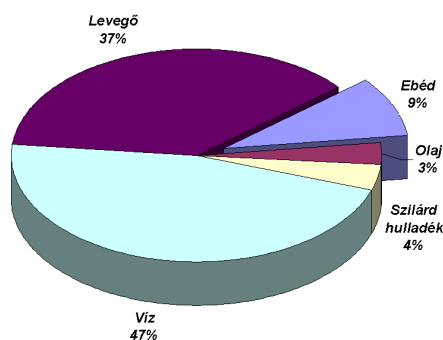
Egy egyszerű példa: tekintsük át egy ebéd egyik fogásának elkészítését, és nézzük meg, az összes bevitt anyagból mennyi "hasznosul", mennyi válik hulladékká, mivel szennyezzük a környezetet.

Példa: Rántott pulyka, sült krumplival.

Nem mirelítet használunk, magunk pucoljuk a krumplit, panírozzuk a húst, olajat használunk a sütéshez.

- Hozzávalók: 6 szelet hús, tojás, 3 db, liszt, só, zsemlemorzsa, kb. 4 dl olaj, 1 kg krumpli
- Termék: 6 szelet rántott hús, sült krumpli, kb. 0,6 kg
- Hulladékok: krumplihéj, tojáshéj 0,3 kg, mosogatóvíz legalább 5 liter olajpára a falakon és a levegőben, illetve a használt olaj, kb. 4 g, olajszagú levegő (némi kozmák légzemű olajtermék), 4 m³

Ha ezt diagramban is ábrázoljuk, szemléletesebb lesz:

A vizet és a levegőt például nem is "tettük" bele a termékbe.....

Ahhoz, hogy "élhető" maradjon a környezetünk, a termelt hulladékokat kezelniük kell. Az embernek nincs hova mennie, érintetlen területre, amit megint tönkretesz, ott kell maradnia, ahol él. Csak azt teheti, hogy tisztán tartja a környezetét, ha nem akarja önmagát kizárni az Életről. Ebből világosan adódik a feladat:

- **Hulladékkezelés**
- **Szennyvízkezelés**
- **Talaj termőképesség megtartása**

Feladatok, amit meg kell tudnunk oldani, különben.....

Hulladékkezelés

A jelenleg leggyakoribb megoldás, az étetéssel történő ártalmatlanítás. Nem megsemmisítés, mert az anyagmegmaradás törvénye szerint, az anyag átalakítható, de nemvész el... Az étetés során a füstgázokkal nagyon sok veszélyes, az egészségre ártalmas anyag képződik. Ezeket utóétetéssel, és a füstgáz tisztításával távolítják el. A salakban elsősorban nehézfémek vannak nagy mennyiségben. Az étetés mellett tehát a melléktermékek (elnyelőtő folyadékok, salak) elhelyezését is meg kell oldani. Egy kg hulladék ártalmatlanítása étetéssel 150-550 Ft-ba kerül.

Az étetéssel kapcsolatban meg kell említeni, hogy az otthoni gaz-, ág- és levélétetés során a füstben sokkal-sokkal több mérgező anyag van, mint egy-egy ilyen hulladékétetőben keletkező és jól megtisztított füstgázban.

Szennyvíztisztítás

A szennyvizek elvezetése és tisztítása azért fontos, mert az ivóvizet nagyon könnyen "megmérgezhethetjük", vagyis egy idő után nem lesz mit inni, mert csak szennyvizet tudunk a talajból nyerni....

Az alföldi nagyvárosok ivóvizét például már most is több ezer méter mély kutakból nyerik. Ennek a víznek a kora (radioaktív hidrogénizotóp vizsgálatával megállapítva) 5-8000 év, de például a 400 m-es kutakban már megjelent a felszíni, "fiatal" víz is...Még jobb példa az, ami a bauxitbányászat felhagyása után történt az északkeleti Bakonyban, Kincsesbánya környékén. Itt a korábbi nagyarányú vízkiemelés megszüntetése után a felhagyott járatok megteltek vízzel, és az othagyott szemét, ürülék, egyéb hulladék elfertőzte a környék ivóvizét is.

A tisztítás nem könnyű. A durva szűrés után (óvszerek, szárnyas betét stb. kiszűrése) baktériumágyakon engedik át, levegőztetik, majd az iszapot üleptik. Ezután már a természetet kevésbé terhelő, könnyebben átalakítható tisztított szennyvizet a folyóvizekbe engedik. Egy köbméter szennyvíz tisztítása átlagosan 180-250 Ft-ba kerül.

Hogy ezzel itthon nagy gond van, azt jelzi az EU csatlakozási tárgyalásokban felvetett ilyen irányú feladatok kijelölése is. Budapesten például - a sajtóban szinte naponta olvashatjuk - az összes szennyvíz 70%-a tisztítatlanul ömlik a Dunába. Bárki megnézheti a Duna felszínét, mi minden úszik rajta Budapest alatt (Érd, Százhalombatta, Ercsi...)

Talajvédelem

A talajok termőképességének megvédése nagyon összetett feladat. Nem is lehet általános módszert adni a védelemre, azokat a helyi viszonyok ismeretében kell elvégezni. Csak egy példa: a holland mezőgazdaság elég fejlett, jó termésátlagokkal dicsekedhetnek. Módszereik teljes körű átvétele azonban nem lehetséges, mert a talajok összetétele, tulajdonsága nem is hasonlít a magyarországi talajokéhoz. Ott kavicsos öntéstalaj, nálunk kötött, szikes, lúgos talaj a jellemző. Nálunk a talajviszonyok akár egy községen belül, néhány hektáron belül is változhatnak.

Kerülni kell a túlzott műtrágyázást, a túlzott öntözést, a monokultúrát (pl. csak búza termesztése egy területen folyamatosan).

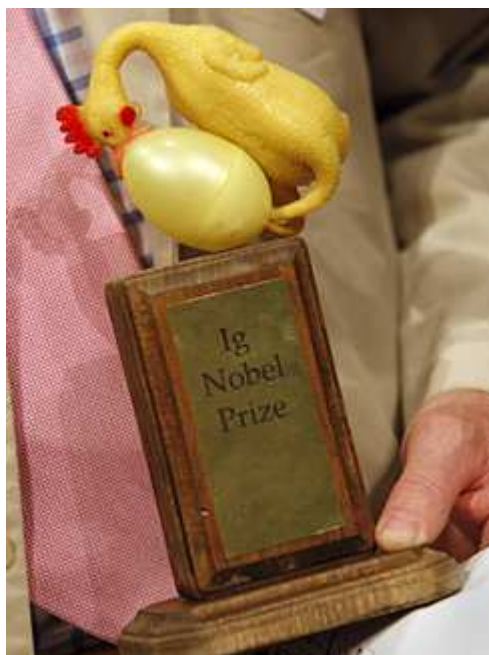
Kötelességünk megtartani a Föld tisztaságát magunk és a jövőendő Emberiség számára!

Ez pedig ott kezdődik, hogy a csokipapírt nem dobom el az utcán; a szotyolát, a cigarettacsikkot nem köpködöm szanaszét; a lefolyóba nem mosom bele a festékes edényeket, az ecsetet és a használt olajat; az akkumulátorokat nem hagyom szanaszét; a szemetet nem hordom az erdőbe, és ha lehetőséget adtak rá, szelektíven gyűjtöm; a szennyvizet pedig nem eresztsem a korábban használt ásott kutakba.

Döntéshozatal pisilés előtt: kiosztották az idei Bolond Nobel-díjakat

Pesthy Gábor|2011. 09. 30

A pisilési inger döntéshozatalra gyakorolt hatását vizsgáló tanulmányt, valamint a wasabis riasztót is kitüntették az értelmetlennek tűnő kutatásokért járó IgNobel-díjjal, melyet csütörtök este osztottak ki a Harvard Egyetemen. Az igazi Nobel-díjak átadása jövő héten lesz Stockholmban.

Egy korábbi díj

Az úgynevezett IgNobel-díjat - amelynek nevét az ignoble, vagyis alantas, méltatlan, hanyagolható angol szóból képezték - 1991 óta osztják ki. Az Annals of Improbable Research című magazinban olvasható alapszabály szerint olyan kutatásokkal lehet elnyerni, amelyeket nem lehet vagy nem érdemes megismételni.

A minden évben rendkívül humorosan megrendezett díjátadó idén is fergetegesen sikerült. A díjakat valódi Nobel-díjas tudósok adták át a díjazottaknak, akik látszólag egyáltalán nem sértődtek meg kutatásaik kifigurázásán. A tíz díjazottból hét személyesen megjelent a díjátadón, pedig az IgNobel-díjjal nem jár pénzjutalom, sőt a díjazottak maguk fizetik az utazási költségeiket is. A díj idén, a "kémia évében" egy asztalkára ragasztott periódusos táblázat volt (a tréfa az angol table - asztal, illetve táblázat - szó kétértelműségét használta ki).

A díjazottak munkássága rendkívül sokrétű. Az élettani IgNobel-díjjal osztrák kutatókat tüntettek ki, mert kimutatták: a vöröslábú teknősöknél nem ragadós az ásitás. A kémiai díj japán kutatókhoz került. Makoto Imai és munkatársai meghatározták mennyi a wasabi (csípős japán torma) ideális koncentrációja a levegőben ahhoz, hogy vészhelyzet esetén felriassza az alvó embereket.

Az orvosi IgNobel-díjat rendkívül fontos kutatásért osztották ki. A belga kutatócsoport Mirjam Tuk vezetésével azt vizsgálta, milyen hatással van a húgyhólyag telítettsége a döntéshozatalra. A díj átvétele után többen ki is szaladtak a vécére. Pszichológiai díjat érdemelt az a vizsgálat, amely azt próbálta meghatározni, miért sóhajtoznak annyit az emberek.

Biológiai IgNobel-díjjal jutalmazták azokat az ausztrál kutatókat, akik megállapították, hogy egyes díszbogarak bizonyos fajta sörösuvegekkel akarnak párizni (valószínűleg azért, mert a barna bogarakat vonzzák a csillogó barna sörösuvegek). Darryl Gwynne és David Rentz csak azt nehezményezte, miért vártak ilyen soká a díjjal, hiszen a tanulmányuk már 1983-ban megjelent. Köszönőbeszédében Gwynne elmondta, álmatlan éjszakákon át várta, hogy megcsörrenjen a telefon. Sokáig kellett várnia, de megérte.

Fizikai IgNobel járt a diszkoszvetők szédülésének vizsgálatáért

A fizikai díjat francia kutatók érdemelték ki, akik megállapították, miért szédülnek el forgás közben a diszkoszvetők, és miért nem a kalapácsvetők. A matematikai IgNobel-díjat sokan kapták megosztva a különböző világvége jóslataikért. A bizottság könnyelműen díjazta azt a "kutatót" is, aki 2011. október 21-ére módosította korábbi jóslatát, pedig az ördög nem alszik.

Végül béke IgNobel-díjat kapott Arturas Zoukas vilniusi polgármester, aki azzal hívta fel magára a világ figyelmét, hogy egy páncélozott járművel hajtott át egy tilosban parkoló Mercedesen. A szabálytalan parkolás elleni kampányvideó az interneten is elterjedt.

A valódi, Svéd Királyi Tudományos Akadémia által odaítélt Nobel-díjak átadására a jövő hét folyamán kerül sor Stockholmban. Az orvostudományi díjazottat október 3-án, a fizikait október 4-én, míg a kémiai október 5-én délelőtt jelentik be.

Kiosztották a 2011. évi Ig Nobel díjakat

2011. október 4. 06:08, kedd

Az idei Ig Nobel többek közt a teknősök ásításának tanulmányozását, a világvége jóvendölések matematikai kockázatait és halogatás természetének megismerését díjazták, mi ez utóbbi előtt tisztelgünk azzal, hogy írásunkat közel 5 napos késéssel tesszük közzé.

Az ásítás ragadós, nem csupán az emberek, de más főemlősök körében is. Már akkor is hajlamosak vagyunk ásítani, ha az ásításról olvasunk, valószínűleg ezért is gondolunk most is az ásításra. Ugyanez az ásításról való írásra is igaz lehet, ezért is érdekelendő Anna Wilkinson, a brit Lincoln Egyetem kutatójának Ig Nobel díjas munkája, ami a Current Zoology szaklapban jelent meg "Nincs bizonyíték a vöröslábú teknősök ragadós ásítózására" címmel. Wilkinson három bécsi kollégájával osztozik az elismerésen, a tanulmány társszerzői Natalie Sebanz, Isabella Mandl és Ludwig Huber, a Messerli Intézet munkatársai is jelentős időt szántak eme hasznos kutatásnak.

Bár a ragadós ásítás rejtélyére nem sikerült egyértelmű magyarázatot találni, Wilkinson kizárni látszik az egyik vezető elméletet, az empátia szerepét a folyamatban. Miután éveken át tanulmányozta a teknősök viselkedését, úgy véli sikerült megcáfolnia az elméletet. "Meggyőződésem volt, hogy a teknősöknél is ragadós az ásítás" - mondta a kutató, aki hat hónapon át tanított be egy teknőst az ásításra, majd miután szegény jószág már kellő jártasságot szerzett ebben a tudományban, megfigyelte a többi teknősről reakcióját, vagyis inkább annak hiányát. Számos kísérlettel próbálkozott, de egyik sem működött, tehát a teknősöknél az ásítás nem ragadós.

Az irodalmi díjat az amerikai Stanford Egyetem nyugalmazott professzora, John Perry kapta a "strukturált halogatás" mindenre kiterjedő magyarázatáért. "A késlekedőt motiválhatjuk azáltal, hogy bonyolult, időszzerű és fontos feladatokkal látjuk el, egészen addig, amíg ezeknél a feladatoknál valami sokkal fontosabbat nem kell tennie" - olvasható structuredprocrastination.com weboldalán, vagyis ha van valamilyen halaszthatatlan dolgunk, amit szeretnénk elkerülni, akkor kezdünk bele valami számunkra sokkal fontosabbnak tűnőbe. A logika olyannyira lenyűgöző, hogy a magamévá téve igyekeztem sokkal fontosabb, vagy legalábbis fontosabbnak tűnő dolgokkal foglalkozni, mint ennek a cikknek a megírása.

A biológiai díj már koránt sem ilyen produktív témájú. Az ausztrál Cook Egyetem és a kanadai Toronto Egyetem párosa, név szerint David Rentz és Daryll Gwynne egyik terepen végzett munkájuk során a reggeli kávézárkor észre vették, hogy egy díszbogárfélék családjába tartozó hímek különleges érdeklődést mutatnak egy rövid nyakú barna sörös üveg iránt, ami az út szélén hever elhagyatottan. Alaposabban megvizsgálva a helyszínt több ilyen zömök üveget is találtak, melyek mindegyikével az üvegnél jóval kisebb hím bogarak igyekeztek párosodni.

Evolúciós biológus lévén Gwynne azonnal felismerte, hogy ez kifejezetten egy hím viselkedés. "Itt egy hím párzási hibát követ el" - mondta. "Nem emlékszem egyetlen nőstény párzási hibára sem" - folytatta a gondolatmenetet, majd igyekezett magyarázatot találni a jelenségre. Az okot az úgynevezett "szuperstimulusban" találta meg, ami azt jelenti, hogy a hím bogár számára a barna sörösüveg sokkal jobban néz ki, mint saját nőstény egyedei.

A hagyományos füstriasztó rendszerek a holtakat is felébresztik, a siketekkel azonban egy kicsit nehezebb dolguk van, gondolták a japán SEEM munkatársai, akik egy olyan "funkcionális riasztó szag" kikísérletezését tűzték ki céljukul, amit a levegőbe permetezve bárki - aki legalább még szagolni képes - tudatában legyen a veszélynek. Számos illatkísérlet után a SEEM kutatói a wasabi riasztás mellett döntöttek, szerintük megfelelő koncentrációjú wasabi spray képes felébreszteni a halláskárosultakat, akik így idejében kimenekülhetnek a felgyulladni készülő épületekből. Az Egyesült Államokban szabadalmaztatott eljárásért a cég elnöke Naoli Urusihata vehette át a kémiai díjat.

A matematikai Ig Nobel az az önjelölt proféták osztozhatnak a teljesség igénye nélkül, akik valamilyen matematikai modell alapján időről időre megjövendölik a világvégét, ami azonban valamilyen rejtélyes okból soha nem akar bekövetkezni. "Ez a hiba megtanítja a világot arra, hogy óvatosan kezeljék a matematikai hipotéziseket és számításokat" - indokolt az Ig Nobel bizottság. A nyertesek közül érdemes kiemelni Harold Campinget, aki jövendölt már világvégét 1988. május 21-re, 1994. szeptember 21-re és az idei május 21-re is. Jelenleg október 21 a legközelebbi esélyese, remélhetőleg nem sokan izgulnak, legfeljebb majd mindannyian meglepődünk.

Végül, ahogy a szépségversenyek is tanúsítják a világbéke fontosságát, az idén sem maradhatunk béke díj nélkül, amit Arturas Zuokas, a litvániai Vilnius polgármestere kapott, aki teljesen megérti a szabálytalanul parkolók elleni felháborodást és egy harckocsival demonstrálta, hogyan is kell elbánni az ilyen járművekkel. Kár hogy a végén kiderült, hogy mindez csak egy PR fogás volt.

Pénzfegyverkezés

Az utóbbi évek és különösen az elmúlt hónapok sokszor már-már apokaliptikus hangulatú globális válságörvényei a pénzt minden eddig elképzelhetőnél fontosabb „főszereplővé” avatták. Érdemes lenne tehát kicsit eltöprengeni azon, hogy mi is az a „valami”, ami – pontosabban a legtöbbünk számára: aminek hiánya – olyan brutálisan nyomult be az emberi létezés legintimebb terébe.

Először azt kell rögzítenünk, hogy a pénz valójában „médiüm”, és arra szolgál, hogy közvetítse az emberi társadalmakban zajló, az idők folyamán egyre komplexebbé váló anyagi cserefolyamatokat. Ez azonban csak a pénz technikai, tárgyi felszíne. Az idők kezdetén a pénz ontológiai mélyszerkezetében valójában egy döntő fontosságú szakrális funkció lakozott. Ez arra szolgált, hogy segítségével szimbolikusan megjeleníthető legyen a közösségnek az emberi teljesítményekre vonatkozó értékítélete. A tradicionalitás létmódjának szakrális pénze tehát azt tette mindenki számára egyértelművé, hogy aki rendelkezik vele, az olyan anyagi és/vagy szimbolikus teljesítményt nyújtott, amelyet a közösség ezzel a „jelvényel” kíván elismerni. Nem véletlen, hogy az első aranypénzek is már ott volt a szakrális rend földi helytartójának, az uralkodónak a képmása, hogy így méltósággal ruházza fel azt, aki az uralkodó jelvényét felmutatja. Vagyis ekkor még a pénzbe vetett teljes és feltétlen bizalom elválaszthatatlan volt a pénz fizikai testétől. Mindebből logikusan következett, hogy a pénz magántulajdona értelmezhetetlen volt, hiszen ez a közösség értékítéletének jelzésére szolgált, amely funkciót nem lehetett a közösségtől elvonni, elidegeníteni. A szakrális arisztokráciának újra és újra tanújelét kellett adnia annak, hogy méltán hordozza az uralkodó jelvényét, és ha méltatlanná vált, akkor akár fő- és jószágvesztésre is ítéltették, vagyis a pénzvagyona mit sem ért többé, ha már nem volt képes arra a teljesítményre, amelyet a pénz mint közvetítő jelzett.

Értelmezhetetlen volt a pénz magánfelhalmozása is, mert azt csak „Isten szerinti” célokra, vagyis a szakrális közösség épülésére lehetett felhasználni, amivel szemben semmiféle „magán” cél nem volt elképzelhető.

Hasonlóan értelmetlen volt

a pénz kölcsönzése és a kamatszédés is. A kamat ugyanis maga a deszakralizált abszurditás, hiszen exponenciális növekedést feltételez, illetve provokál ki. Az így kiereszkolt kamat exponencialitása azonban az életet elpusztító rákos burjánzással azonos, és az erre irányuló törekvés szülte a profitot is.

Az immár nem szakrális létkonstrukció lényege, hogy bármilyen tevékenység „szabaddá” válik, így azok is, amelyek sokkal több kárt tesznek a létezésben, mint amennyi hasznot hoznak. Ezt a kollektív öngyilkosságot elrejtő az aktus, amely lehetővé teszi, hogy térben és időben máshol halmozódjanak fel a hasznok és a károk (költségek), és a hamis értelmezési ketrecbe zárt alávetettekkel elhitetik, hogy ha „iparkodnak”, akkor majd nekik is jut a haszonból, ha pedig mégsem, akkor ez kézenfekvő bizonyíték arra, hogy nyomorúságukat csakis saját maguknak köszönhetik. Az Újtestamentum példázata arról, hogy Jézus korbáccsal üzi ki a templomból a pénzváltókat és a kereskedőket, arra utal, hogy a tradicionális szakralitás idővel minden emberi közösségben elveszítette az ellenőrzést a deszakralizálódó kereskedelmi- és pénzhatalom felett. Így jutunk el a 16. század kritikus elágazási pontjához, amikor a katolikus egyház maga állt a deszakralizációs pusztítás élére, amikor a búcsúcédulával létrehozta a „megbocsátásiipari művek” bizniszt. Majd a már meghasított egyház másik ágán Kálvin, kényszerűségből ugyan, de mégiscsak legitimálta az üzleti célú kamatszédést, és ezzel megnyílt az út, hogy a protestáns etika a „kapitalizmus szellemét” (Max Weber) kiszabadítsa a palackból.

Ezzel a folyamattal a pénz is radikálisan átalakult, és a deszakralizáció fegyverévé vált. Immár arra szolgál, hogy segítségével a teremtés inverze kialakuljon. Isten a semmiből teremt valamit, a kapitalizmus globális pénzhatalmi rendszere viszont a valamiből teremt semmit, tüntet el mindent, „pénzt teremt” – ami azt jelenti, hogy megelőlegezi a jövő exponenciálisan növekvő profitjait.

Ezek azonban nemcsak a jelenben nem léteznek, hanem a jövőben sem fognak, mert a létezés a szakrális egyensúlyra épül, és nem a folyamatos exponenciális növekedésre. Ez emberek egyre nagyobb részét tudja rávenni arra, hogy valóságos munkájukkal megszerzett megtakarításait a tőzsdéken, befektetési alapokon keresztül a végzetesen hamis exponenciális delíbiókhoz a kergetésére áldozzák. És amikor ezt a pénzt pontosan kiszámítható módon elvesztik, akkor a valós áldozataik válnak semmivé, addig felhalmozott vagyonuk pedig szimbolikus áron a rendszer hatalmi magjának haszonélvezőjéhez kerül. Magyarország, „hála” cinikus kollaboráns elítélőinek, a hétköznapi önjárteremtésének kereteit jelentő valamennyi funkció felett így veszítette el az ellenőrzést.

A pénzügyi, banki, biztosítási, energetikai, hírközlési, távközlési, informatikai és médiaszolgáltatások, a közműhálózatok, a kereskedelem, az élelmiszer és gyógyszer előállítás és forgalmazó rendszerek mind-mind idegen érdekeket szolgáló hálózatok kezében vannak, és bármikor szembefordíthatók a magyar társadalommal. A globális hatalmi rendszer pénzfegyverei most már létben fenyegetik a magyar társadalmat, így megmaradásunk egyetlen esélyét csak a teljes szembefordulás jelentheti.

Bogár László

Közeleg a kínai összeomlás

MTI 2011. október 13., csütörtök 08:13

A Le Monde aggodalmait: Pénzügyi válság fenyegetné Kínát (is)? - HÁTTÉR

Párizs/Peking/Budapest, 2011. október 13., csütörtök (MTI) - És ha a kínai motor is leállna? A cím a párizsi Le Monde gazdasági mellékletének összeállítását vezeti be, amely több írásban is foglalkozik az elszabadult hitelezés ideji visszafogásának okaival és lehetséges következményeivel. A lap nem zárja ki egy nagyobb pénzügyi válság lehetőségét sem.

A kockázat illusztrálására dél-kínai Csiangszu (Jiangsu) tartományban lévő Sicsi (Shiji) esetét idézi a lap pekingi elemzése. A kínai sajtóban "a BMW-k városának" elkeresztelt település utcáit hirtelen német luxusautók özönlötték el, miután egy vállalkozó havi 10 százalékos kamatot kínált a városka lakóinak betéteiért, s az így gyűjtött pénzt a térség beruházóinak kölcsönözte tovább.

Az utóbbiak földet vásároltak a helyi kormányzattól és lázas lakásépítkezésbe fogtak - amíg egyes adósok csődbe nem mentek. A piramisjáték-szerű spekuláció összeomlott, a 2000 fős település lakóinak pénze elűszott, a kalandra most az üresen maradt épületek emlékeztetnek.

A buborékok egyre gyakoribbak az ingatlanpiacon, de a művészeti-, az elefántcsont- vagy a jade-kereskedelemben is. A róluk szóló híradások sokasodásában közrejátszhat, hogy alátámasztják a központi kormány ismételt és már bizonyos eredményeket elért törekvését a - korábban Peking által is ösztönzött, ám sok helyen felelőtlennek vált - hitelezés megfékezésére.

A likviditások bősége ellenére a kínai bankok sorra korlátozzák kölcsöneiket, a szabályozó hatóságok fokozottan ellenőrzik, a piac lehűtésére a nagyvárosokban csökkentették a nem rezidensek és a már több lakással rendelkező tulajdonosok ingatlanvásárlási lehetőségeit. Sanghajban, Pekingben és Kantonban és más megalopoliszokban az árak visszaestek. Csang Hszin (Zhang Xin), a Soho ingatlanberuházó vezetője nemrég arról panaszkodott, hogy a luxusrezidenciák szegmense 17 éve nem volt a jelenlegihez fogható nehéz helyzetben.

Úsznak az adósságban

A belső területek nagyvárosaiban viszont az árak tovább nőnek, bár ott is lassabban, mint 2010-ben - akár össze is omolhatnak, hiszen 2008-ban, az olimpiai játékok után az ingatlanárak egyszer már erőteljesen csökkentek. Sok közgazdász viszont azt tartja, hogy a kínaiak az infláció által veszélyeztetett megtakarításait még mindig a kőbe, az ingatlanokba befektetve érzik biztonságban. Ezért Csang Hszin bízik abban, hogy akárcsak a 2008-as pénzügyi válság idején, Peking ismét lazítani fog a szabályokon.

A gyenge láncszemet a belső-kínai nagyvárosok "Dél-Európája" jelenti. A helyi hatóságok hatalmas rejtett tartozásokat halmoztak fel - nevezetesen azóta, hogy két éve, amikor Peking a világválság hatásainak ellensúlyozása végett erre ösztönözte őket, mindenféle nagy beruházásokba fogtak.

A chicagói Northwestern University professzora, Victor Shih szerint az implicit hatósági garanciákkal rendelkező ad hoc "helyi beruházási társulások" hivatalosan 10 700 milliárd jüant (1250 milliárd eurót) elérő adóssága ennek az összegnek a dupláját is elérheti. A sanghaji Standard Chartered bank júliusban leszögezte: a kínai bankok mérlegében a helyi beruházási társulások és az óriási hitelekben részesült államasutak együtt legalább 9000 milliárd jüan (a GDP 22 százaléka) kétes adósságot halmoztak fel, amelynek visszafizetése felette bizonytalan.

Nagyobb a baj, mint itt

Az Unirule pekingi független gazdaságkutató szerint "a helyzet talán súlyosabb, mint Amerikában és Európában: az eladósodási problémák azzal magyarázhatók, hogy Kínában egy (helyi) kormányzat könnyen létrehozhat egy céget, amelynek aztán könnyen hitelezhet egy bank". A nagy állami vállalatok könnyen jutnak finanszírozáshoz, és a gigantikus projektek hatékonysága kétes. A Le Monde minderre utalva úgy fogalmaz, hogy Kína "görög szindrómát" él meg.

A 2008-as gazdaságösztönző megaterv mintegy felét a bankokon keresztül földeladásokkal finanszírozták, utakat, metróvonalakat, konferenciaközpontokat és repülőtereket építettek. Jellemző az igen gazdag városnak számító Hangcsou (Hangzhou) helyzete: dinamikus projektjeinek mintegy 87 százalékát a földek eladásából fedezték, viszont az ebből a forrásból származó bevétele idén 40 százalékkal elmarad a tavalyitól, mivel fogy a beépíthető földterület.

Politikai szempontok szerint hiteleznek

Augusztusban több tartomány is közzétette eladósodásának mértékét. A milliárdosok paradicsomának számító Hajnan (Hainan) szigete, a listavezető, a 93 százalékos aránnyal. Azóta sürgősen új tőkét injektálnak oda, ahol a felvett hiteleknek nincs megfelelő garanciája, és az elvben visszazerezhetetlen kintlévőségeket jobb kategóriába minősítik át.

Ez azonban nem változtat azon, hogy - mint a kínai számvevőszék egyik tanulmánya jelezte - a kínai adósságállomány főösszegének mintegy negyede, 2600 milliárd jüan 2011-ben jár le, a Standard Chartered tanulmánya szerint pedig az adósságszolgálat országosan havi 50-60 milliárd jüan. Az összes kínai köztartozások a GDP 68 százalékára rúgnak. A föld-eladásokból eredő legnagyobb bevétel idén száz milliárd jüan volt egy hónapban, de akár 20 százalékkal is csökkenhet. A helyi költségvetéseknek ez a fő forrása, mivel az adóbevételeket a pekingi központi költségvetésbe utalják.

Hu Su-li (Hu Shuli), a Caixin gazdasági portál liberális szemléletűnek tartott főszerkesztője szerint a központi kormány hitelkiáramlást fékező intézkedéseinek hatékonysága korlátozott, mivel Kínában a politikai szempontok előbbre valók a piaci megfontolásoknál. Hu asszony szerint megismétlődhet a 2005 évi eljárás, amikor a kormány sorozatosan feltőkésítette nagy bankjait, ami viszont a felelőtlenséget bátoríthatja - és növeli a máris nagyobb inflációt. A jövőre esedékes őszeigváltó pártkongresszus előtt így a gazdaság aláaknázott terepnek tűnik - írta a Le Monde gazdagon dokumentált összeállításában.

Lassú a fénysebesség a tőzsdén

2011. október 2. 08:49, vasárnap SG.hu

A részvények kereskedésében ma már minden mikroszekundum számít. A New Yorki Értéktőzsde (NYSE) a világ részvénykereskedésének harmadát bonyolítja, ami napi 22 milliárd tranzakciót jelent. A tőzsdét üzemeltető NYSE Euronext a gyorsaság fokozásán dolgozik, az automatikus számítógépes kereskedéseknél ugyanis a lefaragott másodperctörödékek milliókat jelentenek a kereskedőknek, a sebesség azonban komoly veszélyeket rejt.

A Hibernia Atlantic kábeltársaság 300 millió dollárt fektet be egy új, az Atlanti-óceánt átszelő kábel lefektetésébe, amivel 6 milliszekundumot faragnak le a jelenlegi 65 milliszekundumos átviteli időből London és New York között. A korábbi infrastruktúra immár egy évtizedes, ezért várhatóan nagy lesz az érdeklődés az új transzatlanti kábel iránt, ami a djfakban is meg fog mutatkozni.

Egy számítógép egyetlen mikroszekundum alatt több millió utasítást tud végrehajtani, a fény azonban ennyi idő alatt még vákuumban is csak 330 métert képes megtenni. Ez maga az örökkévalóság, hiszen a legjobb üzletekért ma már nem emberek, hanem algoritmusok versenyeznek. "Kezd kellemetlenné válni a fény sebességének korlátja" - mondta Andrew Bach, a NYSE Euronext hálózati szolgáltatások vezetője a múlt héten Genfben megrendezett Európai Optikai Kommunikációs Konferencián.

A globális piacok jelenlegi nyugtalansága mellett különösnek tűnhet, hogy pont a kereskedések sebességén aggódik az értéktőzsde, különösen annak fényében, hogy az automatikus kereskedésnek jelentős szerepe volt a részvénypiac 2010. májusi "flash crash"-ében, vagyis gyors összeomlásában. A profithajzás kereskedők azonban továbbra is azt akarják, hogy számítógépeikre azonnal eljussanak a legfrissebb kereskedési adatok és [algoritmusok](#), vagy egyéb monitorozó, elemző vagy éppen az algoritmusokat megtéveszteni igyekvő programjaik - mert ilyenek is vannak - azonnal reagálhassanak a piaci mozgásokra. Az ügyfél, ahogy azt már megszokhattuk, egyszerűen távozik, ha a konkurencia számára kedvezőbb szolgáltatásokat, esetünkben nagyobb sebességet kínál.

Bach a jelenlegi szilárd üvegszálak technikáról az üreges fotonikus kristály szálakra való áttéréssel [gyorsítana](#) a jeleken. Az üveg körülbelül harmadával csökkenti a fény sebességét, magyarázta Philip Russell, aki németországi Erlangenben működő Max Planck Fénytudományi Intézetben tanulmányozza az új technikát.

Bach a jelek küldési módján is szeretne változtatni. Az egyik az adattömörítés megszüntetése, amit a sávszélességgel való spórolás jegyében alkalmaznak. "Nem engedhetjük meg magunknak, hogy a tömörítéssel 2-3 mikroszekundumot veszítsünk" - mondta. Ez azt jelentené, hogy egyszerre kevesebb információt küldhetnének, azonban az gyorsabban jutna át a hálózaton. A másik változtatás a jel minőségét javító, ugyanakkor a feldolgozási időt növelő hibajavító kódok elhagyása lenne, amit egy hibáknak ellenállóbb rendszer megalkotásával oldanák meg. Ugyancsak segítene, ha befejeznék az elveszett adatsomagok újraküldésének gyakorlatát, tette hozzá Bach.

Mindezek azonban már megzavarhatnák a kereskedésekhez alkalmazott szoftvereket, mivel összekuszálódhatk a kereskedések sorrendje. Már az adatsomagok érkezésében kialakuló 1-2 milliszekundumos véletlenszerű fluktuációk, az úgynevezett jitterek is összezavarhatják a számítógépes algoritmusokat, éppen ezért több elemző aggódik a sebességnövelés miatt. Júliusban Andrew Haldane, a brit jegybank pénzügyi stabilitásért felelős igazgatója figyelmeztetett, hogy a flash crash-ek, akárcsak az autós ütközések, nagyobb sebességeknél súlyosabbak lehetnek. Mások azonban amellett kardoskodnak, hogy "nincs bizonyíték" az automatikus kereskedés veszélyeire, pedig

egy olyan folyamatról beszélünk, ami emberi léptékekkel egy szemvillanás alatt komoly változásokat idézhet elő.

A Nap aktivitása határozza meg, milyen hideg telünk lesz

2011. október 10. hétfő, 17:05 Szerkesztőség

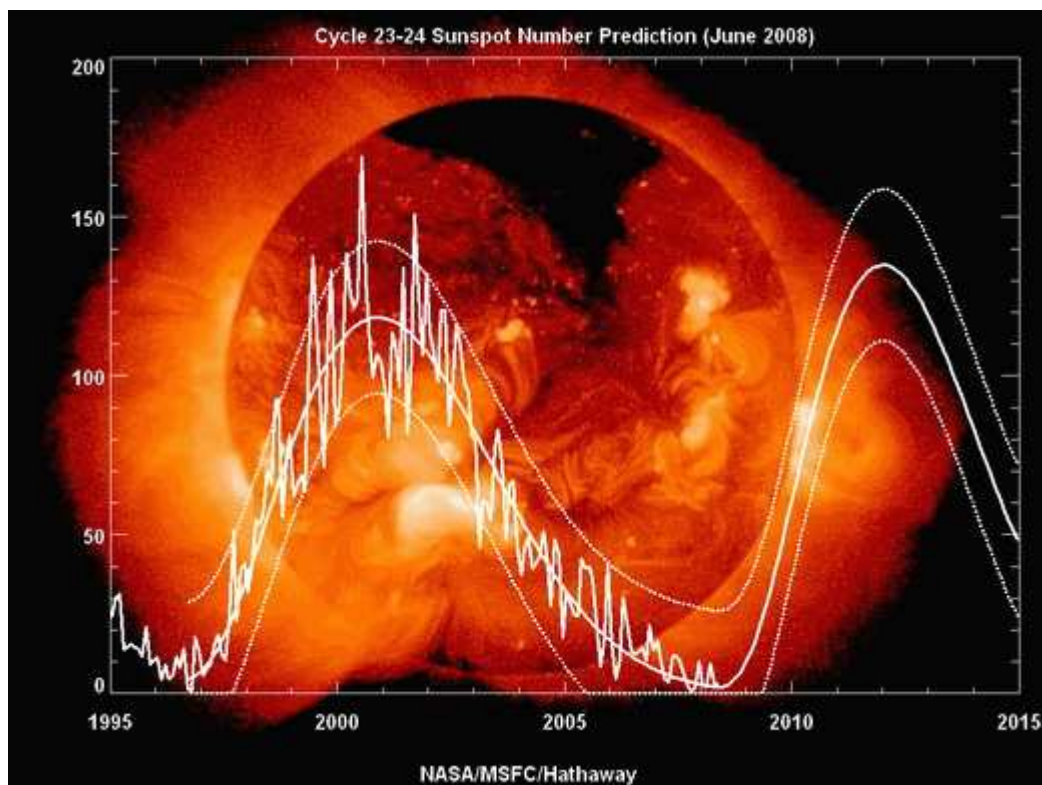
Tudósoknak először sikerült bizonyítaniuk, hogy közvetlen kapcsolat mutatható ki a Nap 11 éves aktivitási ciklusai és a Földön tapasztalható téli időjárás keménysége között. A kulcs az UV-sugárzás lehet.

A kutatók eredményei szerint a Nap aktivitásának változásai elsősorban az északi félteke, többnyire Európa és Észak-Amerika téli időjárását befolyásolják. Emellett arra is rájöttek, hogy a csillagunk által kibocsátott UV-sugárzás mértéke sokkal kevésbé állandó, mint eddig hitték.

Ezért hát a hideg telek

Brit tudósok egy csoportja a [Nature Geoscience](#) tudományos folyóiratban tette közzé eredményeit, melyek szerint a téli időjárást komolyan befolyásolják a sugárzásban beálló változások, a globális felmelegedés folyamatára ugyanakkor nincsenek hatással.

Az elmúlt három évben a Naptevékenység minimumon volt - ez egybevág az Európában és az Egyesült Államokban tapasztalt szokatlanul kemény telkekkel, ugyanakkor a Földközi-tenger térségének, Kanadának és Grönlandnak az utóbbi években szokatlanul meleg telekben volt része.

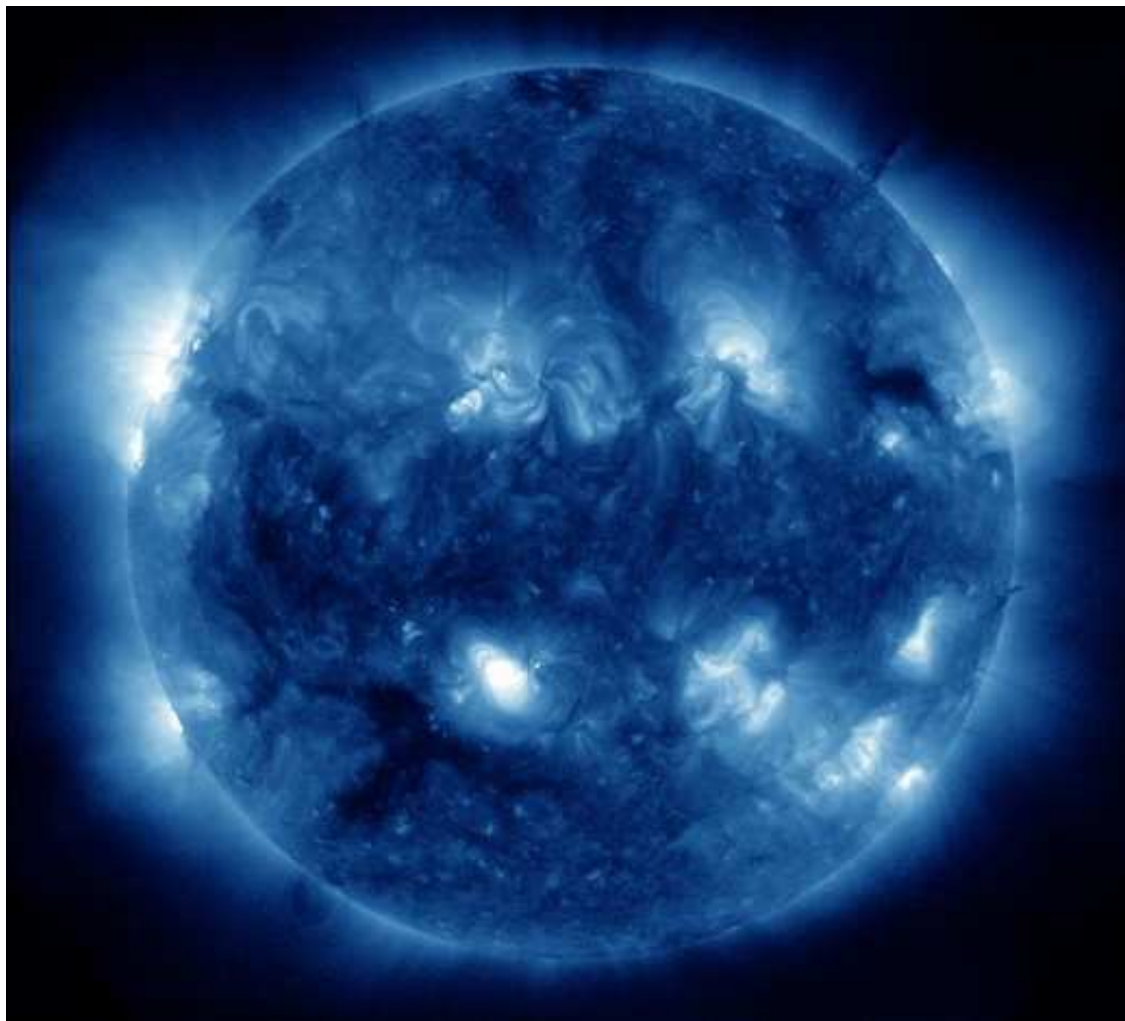
2008-as előrejelzés napjaink napfolttevékenységéről

"A kulcs az, hogy ez a hatás a keringést, a levegő egyik helyről a másikra történő áramlását befolyásolja, ezért kapnak egyes helyek több hideget, mások pedig több meleget" - mondta el Adam Scaife, a tanulmány egyik szerzője, a nagy-britanniai időjárás előrejelzéséért felelős meteorológiai csoport vezetője. Scaife szerint a globális átlaghőmérsékletre azért nincs hatással mindez, mert hűtő vagy fűtő hatásról van szó, hanem a meleg és a hideg egyszerű átcsoportosulásáról a bolygó felszínén.

Összeállt a kép

A tanulmányt elkészítő tudósok a NASA SORCE (Solar Radiation and Climate Experiment) műholdjának adataira támaszkodtak, amelyet 2003-ban bocsátottak fel. A műhold egyik műszerének segítségével pontosan követni tudják a csillagunk által kibocsátott UV-sugárzás mértékét - az adatok alapján az ingadozás a 11 éves ciklusok alatt közel ötször akkora, mint azt korábban gondolták.

Korábban számos kutató vetette már fel, hogy a Napból érkező sugárzásnak hasonló hatása lehet az időjárásra, bizonyítani mindezt azonban csak most sikerült - mindeddig nem álltak rendelkezésre a szükséges eszközök ahhoz, hogy a folyamatot pontosan modellezzék. Miután a SORCE műhold adatait beillesztették az angol Meteorológiai Iroda globális klímát vizsgáló modelljébe, számos eddig megválaszolatlan kérdésre kaptak magyarázatot.

Az UV-sugárzást a légkör legfelső részében, a sztratoszférában található ózon nyeli el, így amikor a naptevékenység alacsonyabb szinten van, a sztratoszféra is hidegebb. Ez aztán az atmoszférán keresztül az alsóbb légrétegekre is hatással van, és megváltoztatja a szelek sebességét a felszínhez közel - többek között azért a légáramlását is, amely Európa, Észak-Amerika és Oroszország felett keringeti a levegőt a félteke körül.

A nyugat-keleti irányú légáramlás tehát lelassul, ami miatt Észak-Európa fölé több hideg levegő érkezik, ez pedig megváltoztatja a térségben tapasztalható rendes időjárást.

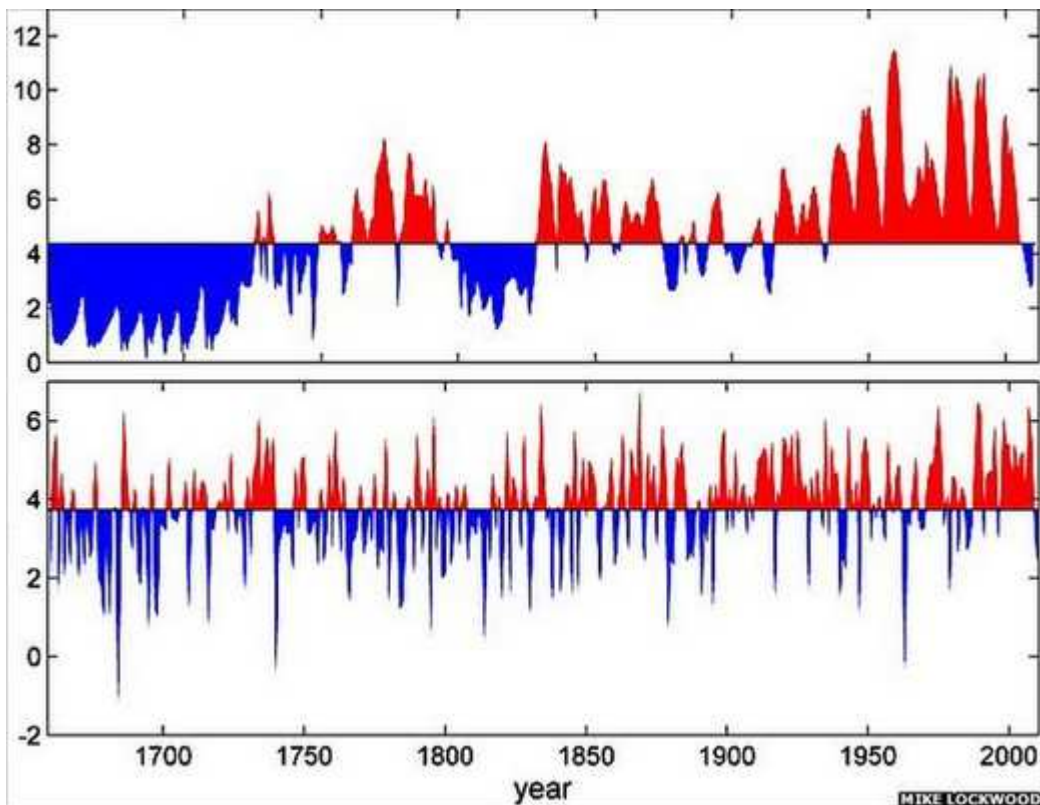
A meteorológusok szerint mindezt nem kizárólag az UV-sugárzás okozza, ennek az egy tényezőnek a megértése azonban már önmagában is hatalmas segítség a várható téli időjárás előrejelzésében.

A Kis Jégkorszak magyarázata

A naptevékenység ugyanakkor nem csak 11 évenként változik meg - ennél jóval hosszabb ciklusok mentén is érzékelhetőek szabályszerű változások csillagunk aktivitásában. Egyesek szerint éppen a naptevékenység Maunder-minimumként ismert szakasza okozhatta a Kis Jégkorszakot, amelyről nemrég a Hihetetlen tudományos blog is [írt](#).

A Maunder-minimumként ismert időszak az 1600-as évek közepén állt be - ekkor gyakorlatilag leállt a napfoltok képződése a csillag felszínén. Ez éppen egybevágott a Kis Jégkorszak leghidegebb időszakával, amikor Európa átlaghőmérséklete több fokkal lecsökkent. A Napfolttevékenységgel együtt a mágneses tevékenység és a napkitörések is száma is sokkal alacsonyabb lett, így jóval kevesebb energia - és UV-sugárzás - érte el bolygónkat.

A Maunder-minimum éppen a Kis Jégkorszak leghidegebb éveiben kezdődött - felül a naptevékenység mértéke, alul pedig a keményebb és enyhébb telek váltakozása látható

Ha mindezt egybevetjük a korábbi írásunkban foglaltakkal, azaz azzal, hogyan befolyásolta a Kis jégkorszak klímaváltozása a társadalmi jelenségeket, érdemes lehet elgondolkodni azon, mennyire befolyásolja egy olyan távolinak és rejtélyesnek tűnő dolog mindennapi életünket, mint a naptevékenység.

Mi a baj a méhekkel?

2011. június 24. péntek, 11:05 Szerkesztőség BOMBAHÍR.hu

Titokzatos méhpusztulás, érthetetlen méhinváziók (legutóbb Wimbledonban), és globális következmények. A Nobel-díjas Albert Einstein egyszer kiszámolta, hogy ha a méhek kipusztulnak a Földről, akkor az emberiségnek négy éve van már csak hátra... Június 21-én, kedden kisebb pánik tört ki Wimbledonban, amikor méhek lepték el a stadionok melletti füves dombot, ahonnan a nézők kivétel nélkül kereszttől figyelték a Djokovics-Chardy tenispárharc alakulását.

A legtöbbben csomagjukat, pulcsijukat felkapva menekültek, mások a helyükön maradtak és kabátjukkal próbálták takarni a fejüket. Konkrét magyarázat az esetre nincs, mint ahogy arra a hasonló eseményre sem, mely Brazíliában történt májusban: egy focimeccs 20 perces leállásra kényszerült, miután több száz, hangosan zümmögő méh pihent meg az egyik kapu felső sarkában.

A helyi tűzoltók gondoskodtak a „méhtelenítésről”, ugyanakkor a történetek eszünkbe juttatják azokat a figyelmeztetéseket, melyeket szakember fogalmaztak meg: valami rejtélyes dolog történik a méhekkel, akik sokszor elveszítik addig kiválóan működő tájékozódó-képességüket.

Az utóbbi években ráadásul jelentős mértékű halálozás sújtja a világ méhpopulációját, és Einstein szerint, ha a globális agrártermelés 35 százalékaért felelős beporzó rovarok elpusztulnak, négy évünk van hátra. Vagy pótoljuk a hiányosságot, vagy pusztulunk mi is.

Rejtélyes halálozás

2006 év vége óta soha nem látott mértékű öltött egyes ázsiai és európai országokban a méhek pusztulása, és a probléma áttekintett az Egyesült Államokra is. Sok helyen gyakorlatilag kipusztultak a vadonélő méhek populációi, míg a háziméh-kaptáraknak a 30-40 százaléka is elnéptelenedett.

Egyes számítások szerint 2007-2008 között fél év alatt az USA méhészeiben működő kaptárak egyharmada kihalt. A helyzet sajnos azóta sem javult.

Akad olyan szakértő, aki szerint ha a mostanában tapasztalt tendencia tovább folytatódik, akkor a méhészek segítségével a mézelő méhek több fajtája néhány éven belül kipusztulhat Földünkéről.

Hogy miért lenne ez baj? Egyszerű: ezen apró kis rovarok nélkül nincs beporzás, nincs növény, nincs állatvilág, és nincs... Emberiség.

Kezdetben pedig fel sem fogtunk, hogy ami történik, az hova vezet, de egyre súlyosabb gazdasági következményei lehetnek a rejtélyes halálozásnak

Az üggyel kapcsolatban intenzív kutatómunka kezdődött, a szakértők szerint a kaptárak elnéptelenedésének oka kétséget kizáróan a mai napig nem ismert. A CCD-nek, kaptárelhagyásnak hívott szindrómáról mindössze annyit tudnak, hogy összetett faktorok okozzák, valószínűleg több, egymást erősítő hatás adódik össze.

Volt olyan, hogy egy hét alatt egy teljesen egészségesnek tűnő, majd 50 ezer egyedet számláló család tűnt el nyom nélkül.

Mary Celeste-jelenség

Angliában a kísérteties jelenséget a hírhedt kísértethajó, a Mary Celeste után nevezték el: a kaptárak leginkább a szellemváros-történetekhez hasonlítanak, teljesen üresen árválkodnak.

A kutatók azért is állnak döbbenet az esetek előtt, mert jelenlegi ismereteink szerint elképzelhetetlen, hogy bizonyos dolgok megtörténjenek a méhekkel.

Egyrészt a beporzó rovaroknak igen fejlett kommunikációs és tájékozódási képességük van, nem hihető az, hogy azért nem térnek vissza a kaptárakba, mert eltévedtek. Az más kérdés, hogy mi van akkor, ha valami megzavarta őket (mobiltelefonok, a 900-1800 megaherzen működő rádiótelefonok zavarhatják ugyanis őket).

Másrészt az eltűnések követően sem a kaptárban, sem a kaptár környékén nem találtak beteg, elpusztult méheket, a kaptárakban maradt egyedeknek viszont összeomlott az idegrendszere, s szinte valamennyi méhbetegséget kimutatták bennük.

Harmadrészt az elhagyott kaptárak tele vannak őrizetlenül maradt mézzel, virággal, petékkel és fejlődő lárvákkal, sok esetben a királynő is a helyszínen maradt, pedig utóbbit normális esetben dolgozók ezrei vigyázzák. Az elhagyott méhfészkek napokon belül elpusztulnak, a gondoskodó méhek ezt pedig nem hagyják.

Negyedrészten elképesztő, hogy egyfajta láthatatlan karantént figyeltek meg az elhagyott kaptárak körül a méhészek és a kutatók: azokat a környékbéli méhcsaládok messzire elkerülik, még a viaszmozolyok és a méhtolvajok sem mennek közelükbe.

Okok

Mint azt fentebb írtuk, az okok valószínűleg összetettek, bár egyelőre csak találgatnak a kutatók: egyértelmű magyarázat nincs, a dolog továbbra is rejtélyes.

A legtöbbben az úgynevezett izraeli akut paralízis vírussal (IAPV-vel) hozzák kapcsolatba a tömeges pusztulást, és bár azt állítják, hogy ez a vírus rendkívül fertőzőképes, nem valószínűsíthető, hogy egyedüli felelős lenne a kaptárelhagyásokért.

Okozhatják a CCD-t az egyre erősebb növényvédő és rovarirtó szerek, több elpusztult méhben ugyanis kimutatták azokat a toxinokat, melyeket ilyen kemikáliák tartalmaznak

Nagy-Britanniában úgy gondolják, hogy az intenzív mezőgazdasági gyakorlat is felelős lehet, hiszen egyes időszakokban a méhek nem találnak elég virágzó növényt, azok helyét ugyanis megművelt területek veszik el.

A stresszhatást is megnevezték: a méheknek nagyobb és nagyobb távolságokat kell megtenniük, főleg az előbb említett, intenzív mezőgazdasági gyakorlat miatt. Volt olyan amerikai méhészt, aki félszázezer mérföldet is utazott méheivel.

Káros hatással lehet a méhekre továbbá a légszennyezés, a többsejtű paraziták, valamint a klímaváltozás, az elektromos sugárzás és a genetikailag módosított növények.

Mi lenne, ha...?

Amennyiben bekövetkezne a legrosszabb, és valóban eltűnnének a méhek a Földről, akkor Einstein szerint mindössze négy évünk maradna, hogy pótoljuk a hiányosságot, különben az emberi faj kipusztulhat.

A tömeges méhhalál rengeteg növényt veszélyeztet: gyümölcsöket, zöldségeket, olajnövényeket, és kisebb részben a kakaót, kávé, csonthéjasokat, valamint a fűszernövényeket.

Először csak drágulnának ezek a termékek, később drasztikus áruhiány lépne fel.

Bár a világ agrártermelésének 60 százalékát kitevő gabonafélék nem függenek a méhektől, a világelelmélet egyensúlya alapvetően megváltozna a méhek kipusztulásával.

Éhség, anarchia, világvége...

Egy kis izlandi „méhesítés”

A szigetországban felismerték, hogy a válság után nem lenne rossz ötlet egy kis méztermeléssel felfuttatni az ország gazdaságát. Izland ezért egymillió méhet importált, a rovarok javarészt a Finnországhoz tartozó Aland-szigetéről érkeztek.

Az izlandiak bíznak abban, hogy a méztermelés fellendül, és még exportra is futhatja majd, elsődleges cél azonban az volt, hogy a virágos növényekben szűkölködő szigeten a korábbiaknál sikeresebb mértékben induljon el a méhészkedés.

Bár eddig sok kudarc érte a helyi méhészeket, a szakemberek időközben megtanulták, miként lehetne a méheket az izlandi természethez szoktatni.

Darázsfészek 27

Fehér Béla – Szilvakék paradicsom 2011.09.28 09:30

Helyreigazítás 1

Alulírott Prehoda Kálmán, a kisladoványi általános iskola testnevelő tanára értesítem a tisztelt közvéleményt, miszerint boldog emlékü ükapám, Prehoda Alajos 1857-ben könyvet adott ki Gömör és Kishont törvényesen egyesült vármegyék geographiai és statistikai leírása címmel. Ükapám Albert nevű keresztfiának leszármazottaitól a minap jutott hozzám a könyv eredeti kézírata. A Források, gyógyvizek című fejezetben, ahol a szerző a Lubenyik mellett található Alojza vasgálicos fürdőről értekezik, a palackban megvásárolható csevice árát öt krajcárban határozza meg. Ezzel szemben a kötet 212. oldalán helytelenül négy krajcár szerepel! Kérem a helyesbítés tudomásulvételét, az olvasók szíves elnézését. Tisztelettel: Prehoda Kálmán

Helyreigazítás 2

Közleményt juttatott el lapunkhoz dr. Prehoda Nándor, Vastava önkormányzati képviselője. „Mélyszégyen felháborodással olvastam szombati számunkban a Patkányok ébren alszanak című, rólam szóló, ellenséges hangvételű újságcikket, amely rossz fényben tünteti fel személyemet és a településért évek óta végzett munkásságomat. Nyomatékosan kifogásolom az alábbi mondatot: »Prehoda Nándor neve már fogalom a településen. A közérzetünket fertőző butaság, a hatalommal visszaélés, a gátlástalan kapzsiság, a korrupció szinonimája.« Ezzel szemben az igazság az, hogy bárkit szemközt hazudok, arcátlan módszereket alkalmazva saját zsebre dolgozom, csúszópénzt minden mennyiségben szemrebbenés nélkül elfogadok, végeredményben mindenre alkalmatlan, cinikus hátramoszdító vagyok, aki kifejezetten ártalmas a közéletre. Ha szűk homlokomra

tekintenek, ha sunyi szemembe néznek, mindez a napnál világosabb. Levelemet szíveskedjenek nyolc napon belül változtatás nélkül közölni, ellenkező esetben pert indítok.”

Helyreigazítás 3

Tisztelt Genealógiai Közlöny! Nagy várakozással olvastam augusztusi számukban a Prehoda-nemzetség igaz története című, családkról szóló tanulmányt, amely súlyos tévedést tartalmaz. Prehoda Gergely soha nem volt a csallóközi ármentesítő társulat elnöke, ő illetlenül volt a keszthelyi Upor tánciskolában (Sörház, ma Deák Ferenc utca 24.), ott ismerte meg Rákosi elvtárs (Mátyás) majdani titkárnőjét, Mühlbeck Franciskát, aki később Finnországba emigrált (Lahti, Karnoittai utca 16.), ott esett teherbe egy Pukkila nevű, büntetett előéletű meteorológustól, aki nem féltetvére, hanem természetes fia a hasonló nevű chilei származású hírszerzőnek, aki később a hatóságok elől bujkálva, az egykori Szovjetunióban telepedett le (Magnitogorszk, ulica Pomonyin 2.), külsejét megváltoztatta, középkorú nőként élte rejtőzködő életét, majd férjhez ment, és felvette a Prehoda Szvetlána nevet, s aki a cikk állításával ellentétben nem azonos az édesapámmal.

Helyreigazítás 4

Múlt heti számunk Terített asztal rovatában, a Prehoda Kató legendás konyhája című cikkének kapos tökfőzelék receptjébe értelemzavaró hiba csúszott. A legyalult, majd megfőzött tököt gyakori keverés mellett természetesen nem kecskeszarral engedjük fel, hanem gyenge csontlével, aztán a szokásos módon, tejjel behabbarjuk. Kedves olvasóinktól elnézést kérünk!

(Magyar Nemzet, 2011. szeptember 28.)

E-mail

Fehér Béla – Szilvakék Paradicsom: 2011. október 12. 09:42

T. Hirdető!

A jelzett áron megvásárolnám a Gyermekábrázolás a korai albán üvegfestészetben című, 1968-ban megjelent könyvet. Amennyiben nem foltos, megcsontkított példány, kérem, utánvételt adja fel az alábbi címre: Lesharasz, Köszörű u. 1. Üdvözléssel: Sóvágó Gyula

Tisztelt Sóvágó úr!

Internetes hirdetésemben üvegfestészeiről szóló kötet nincs, a Száz kímélő étel vesebetegeknek című könyvet kínálok eladásra. Ha esetleg érdeklí, postán küldöm. Mielőbbi választát várva üdvözl: Manhalder Nándor

T. Manhalder hirdető úr!

Szíveskedjen tanulmányozni a saját hirdetését, amely igenis tartalmazza az albán üvegfestészeiről szóló munkát. A vesebeteg- ételek nem érdekelnek, kis lumbágón kívül szerencsére más bajom nincs. Tisztelettel: Sóvágó Gyula

Kedves Sóvágó úr!

Kis lumbágó tényleg nincs, csak hatalmas! Tizenhét éve szenvedek tőle! Jártam sugárzásra, fürdőkre, vettem tönköltyelyva matracot, semmi nem használt. A száz kímélő étel vesebetegeknek egy órával ezelőtt elkelt, most Tyimofej Recsnyik remekműve, A sakkozás mint életforma került fel a listámra. Érdeklí? Manhalder

Tisztelt hirdető!

Recsnyik minden munkája megvan, a Száz körmönfont megnyitás orosz nyelven is! Szabadidőmben sakkeladványokat szerkesztek. A sertés házi feldolgozása című könyv nincs meg? Üdvözl: S. Gyula

Kedves Gyula!

A sertés házi feldolgozása elavult! Helyette a Disznótor a családban című munkát ajánlom. Talán jószágot tart? Én igen! Mióta a feleségem elment (vegetáriánus volt szegénykém!), minden évben hizlalok két sertést. Az egészsből kolbászt töltök. Tegezödjünk! Nincs kedved levélben sakkozni? Üdv: Nándor

Kedves Nándor!

Fontos kérdés: fateknőben kevered a kolbászhus? Világos nyit: e4! Gyula

Gyuszi!

Hát, nem is fürdőkádban! Durvára darálom, házi paprikával, saját fokhagymával fűszerezem! Semmi ízfokozó, tartósító, patkányméreg! Aki megkóstolja, az édesanyját hívogatja. Füstölőt is építettem az udvar végébe. Válaszlépésem: e5! Nándor

Nándikám!

A kolbász a gyengém! Rendelek tőled tíz kilót, remélem, kitart tavaszig! Mennyiért adod? Töppörtyű? Hf3! Gy.

Gyuszikám!

Csak nem képezed, hogy pénzt fogadok el tőled! Aki a töppörtyűt szereti, csak jó ember lehet. Hc6! N. Disznósajt? Vagy tokaszalonna? Hc3.

Lesz minden! De csak ha meglátogatsz! f5.

Nem árt, de nem biztos, hogy használ néhány slukk oxigén

[origo][2011. 10. 17., 15:41][Utolsó módosítás: 2011. 10. 17., 23:07]

Mi haszna lehet egy beteg, illetve egy egészséges embernek az orvosi tisztaságú oxigénből? Van-e értelme oxigénnel dúsított vizet fogyasztani, és miért előnyösebb a tiszta oxigént nagy nyomáson belélegezni?

Jules Verne már 1870-ben arról fantáziált *Utazás a Hold körül* című művében, hogy érdemes lenne legyengült szervezetű embereknek oxigénkabinokat létesíteni, amely újra élettel telítené meg őket. A tokiói és a pekingi oxigénállomások után, ahol a nagy légszennyezettségű városrészekben az épp arra járók néhány slukk tiszta oxigénhez juthatnak, 1996-ban Kanadában hozták létre az első oxigénbárt, ahol az orvosi tisztaságú oxigént már nem a káros hatások kivédésére, hanem kényelmi, rekreációs szolgáltatásként kínálták. Az oxigénnek azonban máig elterjedtebb az orvosi, mint a wellness alkalmazása.

Ha kevés a vérben az oxigén

Az oxigént közel száz százalékban légzéssel vesszük fel, és a tüdön keresztül jut el a véráramba. (Egy-két százalékban a bőrön át, illetve a táplálkozással is bejut a szervezetbe.) Mivel a sejtek működéséhez elengedhetetlen az oxigén, létfontosságú, hogy a vérnek megfelelő legyen az oxigéntartalma. "Ha ezt egy betegnél gyógyszeres és nem gyógyszeres terápiákkal nem sikerül beállítani, akkor az illető tartós otthoni oxigénkezelésre szorul. Az esetek 99 százalékában krónikus obstruktív tüdőbetegségben (COPD) szenvedőknél van erre szükség" - mondja dr. Somfay Attila tüdőgyógyász, kardiológus, a Szegedi Tudományegyetem Általános Orvosi Kara Tüdőgyógyászati Tanszékének vezetője.

"Az otthoni oxigénkezelés egyrészt történhet oxigénpalackkal vagy oxigénkoncentrátor segítségével, ez utóbbi a szoba levegőjéből képes gyakorlatilag orvosi tisztaságú oxigént előállítani. Végül létezik folyadék formájában tárolt oxigén is, amely biztosítja a betegnek a mobilitást. Az orrszondán keresztül bejuttatott oxigénből a betegnek legalább a nap 15 órájában részesülnie kell ahhoz, hogy az élettani szempontból szükséges oxigénszint alsó értékét elérje" - mondja Somfay.

Hatékonyabb az oxigént magas nyomáson belélegezni

Bár a tiszta oxigén belélegzése - beteg és egészséges embernél egyaránt - már földi nyomáson is növeli a szívtől távolabbi szövetek oxigénellátását, magas nyomáson ez a hatás még erőteljesebb. "Az atmoszferikus nyomás két és félszeresén belélegzett oxigén nem csak a vörösvértestekhez kötődő, hanem az oldott formában, a testfolyadékokban, vérplazmában szállítódó oxigén mennyiségét is sokszorosára növeli. Ennek érszűkületek, vagy nagyon szűk kapillárisok esetén van előnye, ahol a vörösvértestek kis mértékben, vagy egyáltalán nem férnek át, így az általuk szállított oxigén sem képes eljutni. A vérplazmában lévő oldott oxigén azonban ide is eljuthat, ezáltal a mikrokeringés, a periférikus területek oxigénellátása javul" - mondja dr. Horváth Eszter Mária, a Semmelweis Egyetem Klinikai Kísérleti Kutató- és Humán Élettani Intézetének kutatója.

A nagy nyomáson való oxigénbelélegzésnek, hivatalos nevén a hiperbár oxigénterápiának a klinikai tesztelése egyelőre nem tekint vissza hosszú múltra. "Elsődleges indikációján, a bűvárbaleseteken, légembólián túl, számos egyéb betegségben bizonyították jótékony hatását, például: sportsérüléseknél, töréseknél, diabéteszes betegek lábszárfekélyének kezelésénél. Ez utóbbi kórképnél jellemző, hogy az erek nagyon szűkek, a szövetek oxigénellátottsága rossz, ami lassítja, vagy akár teljesen megakadályozza a gyógyulás folyamatát. Ezen a hiperbár oxigénterápia javít" - mondja dr. Horváth Eszter Mária.

A kutató és társai 1-es típusú cukorbetegségben szenvedő patkányoknál vizsgálták a hiperbár oxigénterápia hatását. "Azt a kérdést tettük fel, hogy az oxigénterápia csökkenti-e hosszútávon a diabéteszes szövödmények kialakulásának kockázatát, alkalmas-e a terápia a megelőzésre. Az eredményeink szerint igen. A terápia során ugyanis az állatok szívfunkciója egyértelműen javult, a nagy erek reakcióját pedig nem rontotta a nagy nyomású oxigénkezelés. A jövőben szeretnénk majd vizsgálni a kiserek reakcióját is" - mondja a kutató.

A hiperbár oxigénterápia itthon is elérhető

A klinikai gyakorlatban egyelőre nem alkalmazzák, de magán hiperbárkamra már itthon is működik. A kezelés során a kamrában olyan nyomást hoznak létre, mintha a tenger alatt 15 méter mélyen lennénk. "Elsősorban sportsérülésekkel, diabéteszes lábszárfekélyvel fordulnak hozzánk, de a terápia például migrén, bizonyos típusú fülzúgások esetén vagy a stroke utáni rehabilitációban is segít - mondja dr. Máté Attila, a Baromedical Hiperbár Centrum operatív igazgatója.

A cég ma már a terápiát prémium szolgáltatásként egészséges embereknek is kínálja, arra alapozva, hogy a sejtek anyagcseréjét javító oxigén felgyorsítja a regenerálódás folyamatát. Ahogy ők fogalmaznak: egy tíz alkalmas kezelés - ami alapján körülbelül 350 ezer forintba kerül - két hét nyaralás hatásával ér fel. A hiperbár oxigénterápia rekreációs alkalmazása egyelőre alig kutatott terület: a nyugati típusú, bizonyítékokon alapuló orvostudomány klinikai próbáit (azaz már embereken végzett vizsgálatait) összegyűjtő *Clinicaltrials.gov* honlapon a hiperbár oxigénterápia egészséges emberekre gyakorolt hatását vizsgáló kutatást nem találni. "Az biztos, hogy az oxigénkezelés a szív- és érrendszernek nem árt" - mondja dr. Horváth Eszter Mária.

Oxigéndús víz

"Ma divat oxigéndús ásványvizet gyártani, sőt, Nyugat-Európában már az oxigén mellett C-vitamint is tartalmazó vizeket is piacra dobtak" - mondja dr. Németh József, a Szentkirályi Ásványvíz Kft. minőségbiztosítási igazgatója. A cég egy liter vízbe 50 mg oxigént tesz. "Az oxigéndús vizek hatásáról tudomásom szerint klinikai eredmények egyelőre nem születtek" - mondja Németh.

"Szisztémás, azaz az egész szervezetre kiterjedő hatásai biztosan nincsenek az oxigéndús víznek, lokális hatásai viszont lehetnek: a bélrendszer sejtjeibe bejutó oxigén javíthatja a működésüket" - mondja dr. Horváth Eszter Mária.

Oxigénkúrát az európaiaknak!

"Én azt mondom, kedves barátaim, létesíteni kellene egy intézményt, oxigén kabinokkal, ahol a legyengült szervezetű emberek néhány órán át tevékeny életet élhetnek. Képzeljétek el az összejöveteleket, ahol a terem levegője telítve van az éltető elemmel, színházakat, ahol az igazgatóság magasan adagolja az oxigént - micsoda szenvedély lobogna a nézőtérben meg a színpadon!... Hát még hogyha nemcsak az összejöveteleket közönségét, hanem az egész népet telíteni lehetne oxigénnel - milyen fürgén működne a hivatalok, milyen eleven lenne mindenütt az élet! Egy hanyatló nemzetet az oxigén talán nagy és erős nemzetté tenne. Van néhány állam a mi vén Európánkban, amely jól tenné, ha egészsége érdekében oxigénkúrát kezdene" - fantáziált Jules Verne 1870-ben az Utazás a Hold körül című művében.

IARPA: Pszichohistória vagy totális információ felügyelet?

2011. október 13. 19:54, csütörtök - Balázs Richárd

Több mint 60 évvel ezelőtt Isaac Asimov Alapítvány sorozatában felvázolt egy új tudományágat, a pszichohistóriát, ami a jövő megjövendöléséhez a matematikát és a pszichológiát vegyítve, az egyszerű fizikai rendszerek analógiájára levetítve szimulálta az emberi társadalmat és a tömeges emberi reakciókat, egy egészen pontos valószínűség számítás adva a társadalmi kérdésekre. Ma a társadalomtudósok az Internet mérhetetlen forrásait, a webkerek, a Twitter üzenetek, a Facebook és blog bejegyzések, valamint a milliárdnyi mobiltelefon digitális nyomvonalainak adatáradatait próbálják kiaknázni ugyanezen céllal.

A legoptimistább kutatók szerint az adatok tárháza első ízben fogja feltárni az emberi viselkedés szociológiai törvényeit, lehetővé téve a politikai krízisek, forradalmak és a társadalmi, gazdasági instabilitások egyéb formáinak előrejelzését, valahogy úgy, ahogy azt a fizikusok és kémikusok teszik a természeti jelenségekkel. "Ez egy jelentős előrelépés" - mondta Thomas Malone, az MIT Kollektív Intelligencia Központjának igazgatója. "Ma már összehasonlíthatatlanul részletesebb, gazdagabb adatokkal vagyunk felvértezve, és prediktív algoritmusokkal dolgozunk, ami egy korábban lehetetlennek tartott előretérítést biztosíthat"

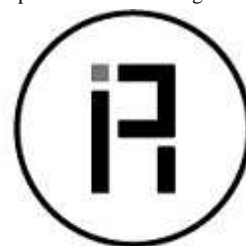
Az amerikai kormányt természetesen érdekli az elv, amit jól példáz, hogy idén nyáron egy szinte ismeretlen szövetségi hírszerző ügynökség kezdte begyűjteni a társadalomtudósok és különböző cégek ötleteit az Internet 21 latin-amerikai országban történő automatikus átvizsgálására a "Nagy Adat" megszerzése érdekében. Az áprilisban indult hároméves kísérletet a IARPA (Intelligence Advanced Research Projects Activity) elnevezésű ügynökség finanszírozza, mely felett az Egyesült Államok nemzeti hírszerzése tornyosul.

Az automatikus adatgyűjtő rendszer a népesség kommunikációs, fogyasztási és mozgástérbeli sémáira összpontosít, amihez publikus elérési adatokat használ fel a keresőktől kiindulva, a blogbejegyzéseken, internetes adatforgalmon át a pénzügyi piaci mutatókig, forgalmi webkamerákig és a Wikipédia szerkesztésekig bezáróan. A program előterjesztése szerint a cél egy teljesen automata, emberi beavatkozás nélkül működő rendszer kialakítása. A kutatás nem korlátozódna kizárólag politikai és gazdasági eseményekre, járványok és más típusú széles körben terjedő betegségek előrejelzésének képességét is kutatnák, amivel független civil kutatók és olyan nagy cégek is próbálkoznak, mint a Google.

Több társadalomtudós és emberi jogi aktivista is mély szkepticizmussal szemléli a projektet, mondván hogy ez a 9/11 előtti

Pentagon program, a Totális Információ Felügyelet (TIA) kétes emlékeit idézi, amit akkor a potenciális

IARPA

támadók kiszűrésére terveztek. A TIA a publikus és privát adatok, köztük telefon hívásnaplók, e-mailek, utazási adatok, vízum és útlevel információk, valamint bankkártya tranzakciók hatalmas halmazában fellelhető sémák azonosításával működött. "Látva ezeket a dolgokat, mintha a TIA újjáélesztésének a tanúja lennék" - mondta David Price, a Washington állambeli St. Martin Egyetem antropológusa, aki a témában több publikációt is jegyez. "Egyrészt érthető, hogy egy nemzetállam szeretne nyomon követni olyan dolgokat, mint egy járvány kitérője, meglep azonban ennek a teljes automatizálása és kíváncsi vagyok, milyen eredményeket hoz majd"

Az IARPA vezetői a New York Times megkeresésére nem kívántak nyilatkozni a kutatási programról. Eközben a jóval szélesebb körben ismert DARPA is a társadalmi hálózatok automatikus beazonosításán dolgozik. A védelmi ügynökség a Afganisztánt vette célba, legutóbbi költségvetési javaslatát pedig azzal a kijelentéssel támogatta meg, hogy az elemzések felfedhetik a terrorista sejteket és más csoportokat találkozóikat, gyakorlati és pénzügyi tranzakcióik nyomon követésével.

Eddig csak szórványos példák bizonyítják a közösségi média kiaknázásában rejlő lehetőségeket, tavaly azonban a HP Labs kutatói Twitter adatok alapján meglepő pontossággal jósolták meg a hollywoodi filmek bevételeit, augusztusban pedig az USA Nemzeti Tudományos Alapítványa

különített el anyagi támogatást a közösségi médiumok, mint a Twitter és a Facebook a földrengések valósidejű felbecsülésében történő alkalmazásának kutatására.

A hatalmas adatbázisokhoz való hozzáférés és azok számítógépesítése már most egészen új statisztikai technikák és adatkezelő szoftverek kifejlesztését eredményezi. "A nagy adathalmaz lehetővé teszi, hogy túllépünk a következtetésen és a statisztikai szignifikancián, és elmozduljunk a sokatmondó és pontos elemzések irányába" - mondta Norman Nie politológus, aki cégével maga is a gigantikus adathalmazok elemzéséhez fejleszt szoftvereket.

A Pentagonnak már a hidegháborús időkben is voltak hasonló próbálkozásai, ilyen a halva született Project Camelot, ami az 1964 és 1965 között ugyancsak a társadalomtudomány politikai és gazdasági eseményeket megjövendölő képességeit próbálta felderíteni, az akadémikusok folyamatos kritikái miatt azonban leállították. Ez a tervezet Chilére fókuszált, azzal a cézzel, hogy módszereket fejlesszenek ki a "heves változások" előrejelzéséhez, megelőzendő az esetleges zendüléseket. Ez nagy felzúdulást váltott ki a társadalomtudósok körében, akik szakmai etikai kódexükkel

ellentétnek minősítették a tervezetet.

Az utóbbi években azonban kezd alábbhagyni az akadémikusok katonai finanszírozású kutatásokkal szembeni ellenállása. 2008 óta a Minerva-kezdemenyezés nevet viselő Pentagon tervezet tanulmányok egész sorát pénzelte, beleértve az Arizona Állami Egyetem kutatását a muszlim radikálisok politikai ellenfeleiről, és a Texas Egyetem az éghajlatváltozás az afrikai politikai stabilitásra gyakorolt hatásairól készült tanulmányát. A tudósok lelkiismerete megnyugtatható azzal, hogy kutatásaik fejében új technológiákkal, módszerekkel gazdagodnak, amiknek civil alkalmazásai is lehetnek. "Sokkal alaposabb ismereteket szerezhetünk a világban zajló eseményekről, és megvizsgálhatjuk milyen jól kezelik a helyi kormányzatok a kialakult helyzeteket" - mondta Sandy Pentland, az MIT Média Laboratóriumának számítógép tudósa. "Én ezt sokkal inkább találok reményteljesnek, mint sem riasztónak, mivel talán ez az első valódi lehetőség az emberiség számára a kormányzatok munkájának átláthatóvá tételére"

Az ellenzők azonban attól tartanak, hogy az IARPA projekt kapcsán létrejövő technikákat és a közadatokat egy bűjtött "totális információ" művelethez használják fel. "Ezek a technikák kétélű fegyverek" - mondta Marc Rotenberg, a magánszférához való jogokat védő Electronic Privacy Information Center elnöke. "Nehezemre esik azt mondani, hogy egy forradalom tanúi vagyunk" - szólalt fel a számítógép tudósok nevében Prabhakar Raghavan, a Yahoo Labs igazgatója. "Ha rákeresünk az "influenza" kifejezésre, akkor rengeteg információt kapunk a járványokról, ugyanakkor az előrejelzések alig fejlődtek valamit ahhoz képest, amit a Járványügyi és Megelőzési Központ adataiban találunk"

Akadnak azonban optimistább szakemberek is. "Hatalmas mennyiségű prediktív erő rejlik ezekben az adatokban" - mondta Barabási Albert-László, a bostoni Northwestern Egyetem erdélyi származású fizikusa, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja, aki Villanások című könyvében bemutatja, hogy az emberi viselkedés matematikai módszerekkel leírható sémát követ. "Ha órákra lebontható információval rendelkezem valakinek a földrajzi helyzetéről, akkor előre tudom jelezni, hol lesz egy óra, vagy egy nap múlva"

A hatalmas adatállományokhoz való hozzáférés és manipulálás egyszerűsége sok kutatót arra figyelmeztet, hogy az adatbányászati technológiák hamar háttérbe szoríthatják az etikai és magánélettel kapcsolatos aggályokat. Van azonban egy ennél is mélyebben gyökerező kérdés. Képesek leszünk-e felismerni azokat a viselkedési törvényeket, amik megegyeznek a fizikai tudományok törvényeivel? Asimovnál a pszichohistória jóslási képessége csak egy teljes galaxis emberi populációjára levetítve működött.